

November - December 1975

la vida espiritual

duhovno
življenje

Declaración Universal de los Derechos Humanos de las Naciones Unidas

Artículo 12. Nadie será objeto de injerencias arbitrarias en su vida privada, su familia, su domicilio o su correspondencia, ni de ataques a honra o a su reputación. Toda persona tiene derecho a la protección de la ley contra tales injerencias o ataques.

Artículo 13. 1. Toda persona tiene derecho a circular libremente y a elegir su residencia en el territorio de un Estado.

2. Toda persona tiene derecho a salir de cualquier país, incluso del propio, y a regresar a su país.

Artículo 14. 1. En caso de persecución, toda persona tiene derecho a buscar asilo y a disfrutar de él en cualquier país.

2. Este derecho no podrá ser invocado contra una acción judicial realmente originada por delitos comunes o por actos opuestos a los propósitos y principios de las Naciones Unidas.

Artículo 15. 1. Toda persona tiene derecho a una nacionalidad.

2. A nadie se privará arbitrariamente de su nacionalidad ni del derecho a cambiar de nacionalidad.

Artículo 16. 1. Los hombres y las mujeres, a partir de la edad núbil, tienen derecho, sin restricción alguna por motivos de raza, nacionalidad o religión a casarse y a fundar una familia; y disfrutarán de iguales derechos en cuanto al matrimonio, durante el matrimonio y en caso de disolución del matrimonio.

2. Sólo mediante libre y pleno consentimiento de los futuros esposos podrá contraerse el matrimonio.

3. La familia es el elemento natural y fundamental de la sociedad y tiene derecho a la protección de la sociedad y del Estado.

Artículo 17. 1. Toda persona tiene derecho a la propiedad, individual o colectivamente.

2. Nadie será privado arbitrariamente de su propiedad.

(Continuará)

Božič slovenske družine v Argentini

„Božič se bliža. Čeprav že živim toliko let v tej deželi, ga težko praznujem v vročini!“ — je tožila starejša gospa. Kakor čuti ona, čutijo še mnogi naši rojaki, saj je naše božično hrepenenje še vedno usmerjeno v rodno domovino.

Rojstvo našega Odrešenika (Nikolas Poussin).

Ko smo se pred skoro 30. leti naselili v Argentini, smo s seboj prinesli blag spomin na božič v Sloveniji: sneg, mraz in v zimskem spanju spokojna narava — vse nas je sililo v toplo domačnost naših domov, kjer smo zbrani pred jasicami doživljali globoko božično skrivnost. Zdelo se nam je, da božične pesmi nikjer tako lepo ne zvenijo kakor v domači cerkvi. V novi deželi je bilo drugače: hrup velemesta, drugi letni čas z vlažno vročino in povsem drugačni način življenja domačinov nikakor ni sličilo našemu zaznavanju božiča. Neizmerna želja po vsem, kar je domače, in težak spomin na vse preživete grozote sta bila vzroka, da smo mislili, da ga nikdar več ne bomo zmogli tako doživljati kakor nekoč doma. Čas je počasi blažil naše bolečine, boj za vsakdanji kruh nas je vedno bolj družil z našo okolico. Naša zdrava narava je pričela dojemati lepote te gostoljubne dežele in dobre navade njenih prebivalcev. V naših družinah smo z večjo vnemo pričeli gojiti stare slovenske božične običaje in jih skušali prilagoditi novim razmeram. Počasi smo spoznavali, da resno doživljanje svetega večera ni vezano ne na kraj ne na čas ne na razmere. Božič doživljamo lahko v vročini ali v mrazu — če se le poglobimo vanj.

Vendar pa je med nami še dosti rojakov, ki božičnega dne kljub najboljši volji ne sprejemajo, kakor nekoč pod rodno streho. V svojih sreih še vedno nosijo vabljivo petje zvonov naše lepe slovenske domovine, — enako, kakor jim je prisluhnil pisatelj Mauser v svojem „Božičnem pismu ameriškim Slovencem“.

Na sveti večer nas zvonovi še bolj vabijo. Vzbujaajo nam daljne podobe, ki se prepletajo v naših spominih, in trpke želje iščejo naše drage onkraj morja.

— — —

Božja volja pa je, da živimo tukaj. Ker smo si tu ustvarili družine, je sedaj tu naš dom. Našim otrokom in vnukom smo dolžni pripraviti lepe praznike. Kristusovo rojstvo praznujemo v najlepšem letnem času. Doživljajo ga ob bogatem razkošju cvetja, katerega nudi poletje. Starši pa smo jim prenesli naše lepe slovenske pesmi, molitve, post in blagoslavljanje hiše. Praznovanje svetega večera sredi duhtečega cvetja je tudi lepo. Ob molitvi in ubranem petju se naše družine znova povežejo v ljubezni, tedaj odpade vse stvarno in ostane le topla zavest, da smo srečni, ker se imamo radi.

— — —

Kakor povsod v zdomstvu, je tudi v Argentini moralno zdrava

družina osnovna celica družbe in kot takšna trden jez proti vsem napadom modernega poganstva.

Ob praznovanju božiča pa se tudi spomnimo, da imamo kot slovenska družina v zdomstvu več dolžnosti. Prva je ljubezen in žrtvovanje za lastno družino, sledi ljubezen in spoštovanje do naše domovine in končno ljubezen in dolžnost do naše svete Cerkve. To spoznanje prenašajmo iz roda v rod — in socialni in moralni preobrti zunanjega sveta ne bodo mogli omajati temeljev naših vernih družin.

— — —

Božične povezave v ljubezni ne zadržimo samo v mejah lastne družine. Z njo zajemimo vso našo zdomsko skupnost v Argentini. Da bi med nami vladalo razumevanje in spoštovanje, molimo pri polnočnici v naši cerkvi. Ko bomo peli „Sveta noč, blažena noč“, se spomnimo na vse, ki so nas že zapustili. Spomnimo se bolnih in zapuščenih, katere tudi imamo med nami. Pa tudi v naš rojstni kraj pohitimo, na pokopališče, ki se na božični večer spremeni v plapolajoče morje gorečih svečk. V mislih prižgimo najlepšo in največjo — kot znamenje naše vere in zaupanja v božjo previdnost, pa tudi v znak našega odpuščanja vsem, ki so nam storili hudo.

Spričo vrenja vseh mogočih nemirov v svetu naj bodo naše družine zatočišče oddiha in počitka in bolj kakor kdaj koli naj nas letošnji božič poveže v pravi krščanski ljubezni.

Pavlina Dobovškova

VSEM NAŠIM SODELAVCEM, NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM VOŠČIMO K BOŽIČNIM PRAZNIKOM IN JIM IZ SRCA ŽELIMO, DA BI JIH PRAZNOVALI V LEPEM BOŽIČNEM RAZPOLOŽENJU IN DOŽIVELI SREČO IN MIR, KI JU PRINAŠA UČLOVEČENI BOŽJI SIN LJUDEM, KI SO BLAGO VOLJE.

Uredništvo in uprava Duhovnega življenja

Rim v znamenju svetega leta

G. Roman Rus, ki deluje v vati-kanskem tajništvu za neverne, redno pošilja uredništvu Duhov-nega življenja poročila o svetolet-nih romanjih in dogodkih v Rimu. Nekaj teh poročil smo že objavili. Žal nam prostor ne dopušča, da bi mogli objaviti vsa ta poročila. Pač pa bomo objavili kratke opise najbolj važnih svetoletnih dogod-kov v Rimu.

Mednarodno leto žene

Dne 18. aprila 1975 je Pavel VI. sprejel v posebno avdienco odbor za mednarodno leto žene in je ob tej priložnosti posvetil več misli ženskemu vprašanju. Rekel je, da je treba to vprašanje reševati z veliko modrostjo, kajti ti problemi so zelo delikatni. Govorjenje o enakosti pravic ne more rešiti teh problemov. Upoštevati je treba dejansko dopolnjevanje med obe-ma spoloma tako, da bodo moške in žene prispevali s svojim oseb-nim bogastvom h graditvi sveta, da bo v skladu s Stvarnikovimi načrti. Potrebna je udeležba žena v družbenem življenju pa tudi v življenju in poslanstvu Cerkve. — Kristus ni poklical ženà k oprav-ljanju apostolata dvanajsterih, pač pa jih je povabil k tesnemu apostolskemu sodelovanju v po-slanstvu evangeliziranja.

Slovenski romarji

Slovenski romarji so se udele-žili in se bodo še udeleževali sve-toletnih romanj v več skupinah. Dne 9. aprila je bilo pri splošni avdienci prisotnih 600 slovenskih romarjev, ki so prišli iz Cerknice, Postojne, Velikega dola, Komna, Opatjih sel, Mosta na Soči, Koba-rida, Tolmina, Mozirja, Polzele, Lučen in Teharij. Papež jih je

med avdienco posebej imenoval in pozdravil. — Pri splošni avdienci dne 23. aprila, katere se je udeležilo nad 40.000 romarjev, je tudi bila močna slovenska skupina romarjev iz Bohinjske Bele, Knežaka, Šmartna pri Kranju, Nove gorice, Lokavca, Črnič in Litije. Potrebno je omeniti, da se splošnih avdienc vedno udeležuje mnogo Slovencev, ki prihajajo v Rim izven organiziranih skupin. Omenjena splošna avdienca je bila za Slovence in Italijane v cerkvi sv. Petra, dočim so se Francozi in Angleži zbrali v dvorani za avdienco; Nemci, Španci in Portugalci pa na dvorišču sv. Damasa. Papež je posebej pozdravil vsako skupino in nato vsem izrekel besedo zahvale, saj mu njihova navzočnost nudi veliko tolažbo in veselje. Vsem romarjem je toplo priporočal češčenje vstalega Zveličarja. Dejal je: „Velikonočni Kristus je naš najlepši program, ki bo nekega dne nagrajen z večnim življenjem.“

Današnji čas zahteva junaštva, tudi mučeništva

Dne 26. aprila je govoril Pavel VI. voditeljem Katoliške akcije v Italiji. Ta resni in mestoma ostri govor je vzbudil splošno pozornost pri italijanski duhovščini in pri vernikih. Papež je dejal, da morajo biti člani KA zvesti in razumni sinovi Cerkve. Člani KA so borci, ki se bojujejo v prvih bojnih vrstah v lojalnem sodelo-

vanju s katoliško hierarhijo za širjenje Kristusa in njegovega božjega kraljestva. To delo ni lahko in ni za komodne ljudi, zahteva junaštva in dostikrat tudi mučeništva.

Zastopniki episkopalnih cerkva

Prvič po Lutrovi reformi se je zgodilo, da je skupina 40 dekanov episkopalnih cerkva v Združenih državah Amerike in Kanade prišla v Rim za sveto leto in opravila v Vatikanu verski obred. To se je zgodilo 27. aprila. Obred je bil v cerkvi sv. Štefana Abesinskega in ga je vodil dekan washingtonske prezbiterialne stolnice. Isti je nato v vatikanskem radiu dejal, da so prišli zastopniki episkopalnih cerkva v Rim skupaj s svojimi ženami in asistenti, da bi na neraden način iskali pot za premaganje žalostne delitve, ki odbija in ubija toliko duhov v današnjem svetu. — Isto misel je poudaril tudi Pavel VI. v avdienci, posvečeni tem zastopnikom

Sv. Jožef — Delavec

Na praznik sv. Jožefa Delavca dne 1. maja je bilo veliko svetoletno romanje delavcev v Rim. Posebno vlaki in omnibusi so pripeljali velike delavske skupine iz vse Evrope. Pri sv. maši na prostem pred cerkvijo sv. Petra je bilo navzočih nad 50.000 delavcev. Sv. mašo je daroval papež Pavel VI. sam in je v svojem govoru po evangeliju poudaril dve značilno-

sti prvega maja: prva značilnost je ta, da je prvi maj svetovni praznik dela, druga značilnost pa je, da pomeni prvi maj tudi versko poveličanje sv. Jožefa Delavca. Obe značilnosti se še posebej v svetem letu med seboj dopolnjujeta. Versko praznovanje 1. maja daje svetovnemu praznovanju denost. — Glede stare krilatice, da je vera opij ljudstva, ja Pavel VI. dejal, da jo je zgodovina zanikala in jo je tudi zanikal nauk Cerkve, ki je ves prežet z ljubeznijo do ljudstva. — Ponovil je trditev papeža Janeza XXIII., da ni res, da se je treba za to, da bi uresničili socialno pravičnost in pomagali revnim, nujno priključiti zanikovalcem Boga in zatiralcem človeške svobode in pravega človeškega dostojanstva.

Hrvaško romanje

Zvečer 1. maja je prispelo v Rim nad 10.000 hrvaških romarjev, ki so prišli iz Hrvatske v 200 avtobusih. Z njimi je bilo 16 nadškofov in škofov ter nad 200 duhovnikov. Dne 2. maja so imeli ti romarji veliko spokorno pobožnost v lateranski baziliki. Naslednjega dne — 3. maja — pa je bila slovesna koncelebracija v cerkvi sv. Petra. Vodil jo je zagrebški nadškof dr. Kuharič. Ob tej priložnosti jih je obiskal Papež Pavel VI. ter jih pozdravil „Dobrodošli, Hrvatje“ ter imel nanje krajši govor, v katerem je pohvalil njihovo vernost. —

Istega dne popoldne so imeli hrvaški romarji zahvalno slovesnost v cerkvi Narije Snežne, kjer je govoril svojim sonarodnjakom kardinal Šeper, prefekt kongregacije za verski nauk. — V nedeljo 4. maja so se romarji vrnili v domovino. — Hrvaški romarji so napravili v Rimu lep vtis zaradi urejenega nastopa in tudi zaradi velikega števila narodnih noš, ki so preplavile rimsko mesto.

Dan družbenih občil

Dne 11. maja je Cerkev proslavila deveti dan družbenih občil, med katere spadajo: tisk, gledališče, kino, radio, televizija. Številni zastopniki iz vsega sveta so se zbrali k slovesni sv. maši v cerkvi sv. Petra. Med nje je prišel Pavel VI. med petjem siksinskega zbora. Navzoči so bili predstavniki različnih katoliških mednarodnih organizacij: Mednarodne katoliške zveze za tisk, Mednarodne katoliške zveze za radio in televizijo, Mednarodne katoliške organizacije za kino, Pax Romanae itd. Vatikansko državo sta zastopala glavni urednik Osservatore Romano Manzini in glavni ravnatelj vatikanskega radia Tucci.

Tudi ob tej priložnosti je imel Pavel VI. izredno tehten govor, v katerem je zlasti poudaril, da so sodelavci pri družbenih občilih (časnikarji, režiserji, do-

pisniki, komentatorji, izdajatelji, tiskarji, umetniki v gledališču, kinu in televiziji in dr.) služabniki in diakoni prenesene besede, katere najvišji cilj je, širiti resnico in ljubezen ter kulturo in omiko. To je poklic, ki je na vrhu človeških dejavnosti. S tem poklicem pa je združena tudi velika odgovornost.

Ko je nato Pavel VI. podrobneje govoril o resnici pri obveščanju, je dejal, da se danes na žalost zelo krši ta bistvena zahteva obveševalca — širiti resnico. Ni pa resnica edina zahteva pravega obveščanja. Dopolnjevati jo morata dobrota in dejavna ljubezen.

Kongresi v Rimu

Najrazličnejše ustanove in združenja so za sveto leto skli-

cale svoje kongrese v Rim. Težko bi bilo naštetati vse te kongrese in vsa zborovanja, ki so se že vršili in ki se še bodo vršili v svetem letu v Rimu. Naj omenimo samo nekatere. O binkoštih — 18. maja — so bili trije kongresi: marijanski, mariološki in karizmatični. Udeleženci teh kongresov so se skupaj z ogromno množico romarjev udeležili v cerkvi sv. Petra sv. maše, ki jo je daroval Pavel VI. na grobu apostola Petra. Prisotni so tudi bili: belgijski kralj Balduin in kraljica Fabiola, več kardinalov ter 30 škofov. Tudi ob tej priložnosti je imel papež izredno globok govor, v katerem je zlasti poveljeval Mater božjo ter se zahvaljeval vsem, ki se trudijo, da bi jo svet še bolj spoznaval in častil.

Rudolf Smersu

V zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu se je septembra 47 slov. mater in žena udeležilo tridnevni duhovni vaj. Vodil jih je dr. Mirko Gogala (foto Ivan Makovec).

Misli za praznik vseh svetnikov

Prvega novembra se Cerkev spominja vseh svetih. Iz njih je izšla luč, ki je ni mogoče zakriti. Svetniki so v vseh stoletjih lajšali rane, zbirali osamljence, tolažili žalostne, bodrili obupance, spodbujali posameznike, navduševali množice... V najbednejših so iskali Kristusov obraz, človeški odsev božje Besede. Iskali so zaklad in zavračevali ničevost.

Tudi mi smo poklicani k svetosti. Sveti Avguštin je rekel: „Če je zmoget ta ali oni, zakaj ne bi zmoget tudi jaz?“

Za doseg svetosti ni potrebna nobena diploma, ne preprečuje nam je nobena starostna doba, zanjo se ne zahteva noben kapital, nihče nas ne bo vprašal po našem poreklu, niti po narodnosti niti po rasi.

Vsi smo poklicani k svetosti in vsakdo si pot do nje lahko izbere sam!

Če pogledamo življenje tistih, ki so svetost že dosegli, vidimo, da so prišli do nje po zelo različnih poteh: nekateri so si svetost pridobili s tem, da so darovali življenje za Gospoda, cerkveni učitelji so jo pridobili s tem, da so Gospoda povelicali s svojim

znanjem, deviške duše so mu sledile s čistostjo, spokorniki so se povezali z Njim po pokori, nekateri so našli pot svetosti v družinskem življenju in so rasli v svetnike sredi sveta v javnih službah, drugi so delovali za Boga in duše v samostanih, nešteto jih je šlo služiti trpečim in zapuščenim za božjo slavo, zopet drugi so v samoti in kontemplaciji molili za svet...

Veliko je poti k istemu cilju.

Na zunaj so zelo različne, vse pa imajo isto obveznost in to obveznost lahko vsakdo razume in vsakdo izpolni, to je: popolna predanost božji volji.

Jezus je rekel: „To je največja in prva zapoved: Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem“ (Mt 22, 37). Torej, ne samo s srcem ne samo z zanosom duha, ampak tudi z zavestnim in hotelnim izponjevanjem božje volje.

Otresimo se strahu pred svetostjo! Ne glejmo nanjo kot na nekaj odvečnega, kot na razkošje za izbrance! Svetost je edina mera, edina možnost, edina vredna izbira za krščansko življenje.

Spomin vseh vernih rajnih

D drugega novembra je dan tistih, ki smo jih imeli radi in jih ni več med nami. Da jim izkažemo hvaležnost in ljubezen, jim očistimo grobove in jih okrasimo s cvetjem. Toda kristjanom to ne zadostuje. Mi, ki verujemo v nesmrtnost duše, vemo, da moramo za grehe zadoščevati na tem in na onem svetu. Mogoče naši dragi na onem svetu še trpe in jim lahko pomagamo. Kako? Ne s solzami in z belimi krizantemami. Samo z lepo molitvijo, polno vere in zaupanja. Pojdimo zanje k maši ali naročimo zanje mašo. To je pomoč. Pa tudi vsako dobro delo v namen njihovega odrešenja jim krajša trpljenje.

Molimo za umrle starše in otroke, brate in sestre, za vse svoje prednike, za tiste, ki smo bili z

njimi povezani pri delu, za tiste svoje znance, ki so pred kratkim umrli, za nekdanje nasprotnike in za tiste, ki so najbolj potrebni božjega usmiljenja.

Če so med našimi umrlimi že blaženi ali svetniki, naj nam bo Bog milostljiv zaradi njihovih zaslug in naj nam dá moč, da srečno dospemo za njimi tja, kjer bomo skupaj uživali večno radost.

Ne predajajmo se preveč žalosti za umrlimi! Sveti Pavel pravi: „Nočemo, da bi se žalostili kakor drugi, ki nimajo upanja v vstajenje. Zakaj če verujemo, da je Jezus umrl in vstal, bo Bog tudi tiste, ki so zaspali, po Jezusu pripeljal obenem z njim. Tolažite se torej med seboj s temi besedami“ (1 Tes 4, 13).

Skupina slov. izobražencev je pod vodstvom žpk. Toneta Ogrina opravila v septembru duhovne vaje v Domu duhovnih vaj v San Miguelu (foto Marijan Šušteršič).

Pozabljenim

Vseh mrtvih dan!
Na tisto tiho domovanje,
kjer mnogi spe nevzdrumno spa-
nje,

kjer kmalu dom bo moj
in — tvoj,
nocoj se usul je roj močán,
saj jutri bo vseh mrtvih dan,
vseh mrtvih dan!

Bledó trepeče nad grobovi
tisóč svetil,
in križe, kamne vrh gomil
jesenski venčajo cvetovi —
vseh mrtvih dan!
Kjer dragi spe jim po pokopi,
klečé, solzé živečih tropi,
oh, dušo trè jim žal in bol:
pod zemljo pol, na nebu pol
nocoj jim je srcé:
na grob lijó grenke solzé,
v nebo gorké prošnjé!

O, le klečite, le molite,
po nepozabnih vam solzite,
da bode grob od solz rosán,
saj jutri bo vseh mrtvih dan,
vseh mrtvih dan!

Solzíte,
molite!...
In jaz?

Ko misli vsakedo na svoje,
kogá, kogá pa srce moje
spominja se ta čas?

Vas, zabljene grobovi,
kjer križ ne kamen ne stoji,

ki niste venčani s cvetovi,
kjer luč nobena ne brli.

O, če nikdó
nocoj se vas ne spomni,
pozabil ni vas pevec skromni
in pa — nebo!

MOLITVENI NAMEN

za november

Splošni: Da bi božji
ljubezni očitno odgovarja-
li z učinkovitim ljubezen-
skim služenjem ljudem.

Misijonski: Da bi pos-
peševali poklice za laične
redovniške institute, zla-
sti v Avstraliji, na otokih
Tihega oceana in v vzhod-
ni Afriki.

za december

Splošni: Da bi resnični
mir v srcih vodil ljudi, da
bi gradili trden mir v
družbi.

Misijonski: Da bi štu-
dentje in delavci iz misi-
jonskih dežel, ki bivajo
sedaj v deželah, ki so že
dolgo krščanske, prejema-
li večjo misijonsko oskrbo.

Brezmadežni

Brezmadežna:

Ti nam do dna
v teh dneh strupenih senc in zla
z usmiljeno desnico sezi
in božji mir,
zasuti vir
za bratstva zmagoslavni pir,
odgrebi nam v nov, slajši čas!
Razdor sveta,
pohod gorjá
čez naša tla na klic prošnjá
za Tebe vnetih src zajezi!
Odgrni svit,
ki v srcih skrit
v plasti pepela, vanj zaviti,
ne more sam skoz noč in mraz,
da Tvoja last,
radost in čast
kot za onstranstvo sveta rast
vsi bomo v sinovski zavezi,
da bomo krog
cel, brez razpok
edinosti in brez nadlog
bo naše skupnosti obraz!
Naš vzdih in jok
kot klic otrok,
sproščen v molitve, prošnji zvok,
o Mati stiskanih, prestrezi!
Tvoj silni svit
naš meč in ščit
naj bo v vseh bojih, zmagi v prid
in slehernemu zlu v poraz!
O, vžgi nas, vžgi,
v naš čas se vtiki,
da zate spletemo se vsi
v svet, Tebi, Bogu svet lestenec,
da kot živ žar,
ki mu vsak kvar
teme je tuj, neznan vsekdar,
bo zate gorel vsak Slovenec!

Zvonislav

Adventna priprava v družini

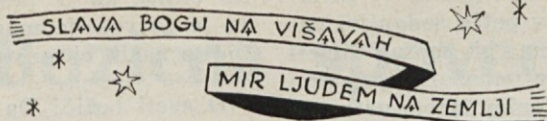
Advent nam ponuja milost obnove družinskega življenja. Kako bi se lepše mogli pripravljati na božič kakor s tem, da pomagamo vsak v svoji družini, da bo gostoljubnejša, pristrčnejša, bolj bratovska! Včasih zadostuje malenkost, pa je v celi družini čisto drugačno razpoloženje, prijaznejše, vedrejšje: prijazna beseda, nasmeš, pripravljenost vsakega, da stori vse, kar je v njegovi moči. Vsi ljudje nosijo v svojem srcu skupno željo, skupno hrepenenje, po katerem je vsak človek brat drugemu, po katerem mu je blizu in eno z njim. Vsi ljudje so lačni in žejni prave ljubezni in teže za smislom življenja, ki ustreza potrebam njihovega srca.

Zdaj pa premislimo, kako bi mogel vsak v družini in drugim pomagati, da bi bilo v vsakem domu več toplote, pristrčnosti in veselja. Koliko je družin, kjer starši in otroci, bratje in sestre žive drug zraven drugega kakor v družinskem penzionu. Jedo skupaj isti kruh za isto mizo, a so drug drugemu tuji. Duhovno so si daleč drug od drugega.

Če hočemo temu svetu dati nekaj toplote, jo moramo najprej razdajati v svoji lastni hiši, drug drugemu se moramo razodeti in

si deliti med seboj ne samo kruh, ampak tudi dušo in življenje. Le prepogosto se bojimo, da bi se vtikali v stvari drug drugemu in tako se iz neke napačne plahosti, obzirnosti, iz sramu ali jeze zaklepamo v slonokoščeni stolp. V popolni duhovni osamljenosti žive ljudje naposled kakor puščavniki drug zraven drugega, namesto da bi drug drugemu pokazali svoj pravi obraz, se drug z drugim veselili, se spodbujali, si odkrivali težave in tako imeli občutek, da živimo resnično skupno življenje. Kadarkoli nam je mogoče prodreti v notranjost drugega človeka, smo zmerom presenečeni nad novim svetom, ki se nam odpre, nad njegovimi lastnimi pogledi in navadno tudi nad izredno dobro voljo.

Kako naj torej gradimo mostove med ljudmi dobre volje? Ali ni to vprašanje, ki se nam vsiljuje v adventu, na večer pred božičem, ki je bolj kot vsi prazniki v letu praznik zbliževanja? Začnimo najprej v družini in ustvarimo tu trdne, prijazne, ljubeznive odnose! Potem v podjetju, v tovarni, na ulici, povsod, kjerkoli se srečujemo z ljudmi dobre volje. Ali ni to najlepša priprava na praznik božjega rojstva?

Božič nas poziva, naj poklek-
nem pred skrivnostjo nedoumljive
božje ljubezni. Da nas Bog ljubi,
razumemo. Da nas je pa tako zelo
ljubil, da je prišel na svet v rev-
nih jaslih, nad tem osupnemo.
Ljubezen, ki premaga take ovire,
ni več ljubezen tega sveta. To je
ljubezen, ki se ji moremo pribli-
žati samo s češčenjem. Češčenje
je začetek vsake molitve. Vendar
naj ne molimo sami. „Pojdimo“,
so rekli pastirji drug drugemu,
„in pogledjmo to, kar se je zgodilo
in nam je oznanil Gospod.“ Litur-
gija ponavlja to povabilo. Zato
skupno pokleknimo pred jasli in
kot družina izpolnimo to čudovito
nalogo.

Ali pri nas doma še opravljamo
skupno molitev? Družina, ki moli,
dom, kjer se zvečer po opravlje-
nem delu in preden gredo spat,
zbero ob božji podobi, pod bogko-
vim kotom ali v božičnem času
tudi pri jaslicah, da skupno mo-
lijo, je nekaj lepega in velikega.
Glasovi, ki se zlivajo drug v dru-
gega, od jecljajočih najmanjših
do moškega in resnega očetovega
glasu, so izraz združitve duš in
src v skrivnosti srečne družine.

In če že skupaj molimo, zakaj
ne bi kdaj tudi skupaj zapeli?
Včasih se je po naših družinah

toliko pelo! Kjer je bilo več otrok,
so imeli kar svoj pevski zbor.
Zakaj ne bi skupaj peli tudi ob
praznikih, zlasti o božiču, ko ima-
mo toliko lepih starih božičnih
pesmi. Angeli so s petjem nazna-
nili pastirjem, da se je pravkar
zgodilo nekaj nezaslišanega. To
petje si je krščanstvo prisvojilo
in ga ponavlja od stoletja do sto-
letja: „Slava Bogu na višavah in
na zemlji mir ljudem, ki so blage
volje.“

Kako ne bi ob teh besedah mis-
lili na ono ženo, ki nam jih je
posredovala? Kako pravzaprav ve-
mo, da je bilo Gospodovo rojstvo
pozdravljeno s temi besedami?
Pastirji jih niso sporočili evan-
gelistom, saj niso nikoli prišli
z njimi v stik. Tudi sv. Jožef jih
ni, ker je že umrl, ko je Gospod
izbral svoje apostole.

Kakor vse čudovito, kar nam
poroča Luka, so bile tudi te bese-
de zakopane v Marijini duši, „ki
je vse te besede ohranila in jih
premišljevala v svojem srcu.“ Sla-
va Bogu na višavah je bil spev
angelov in tihi spev Marije, pre-
den je postal tudi naš spev. Veli-
ko premalo pojemo stare in nove
božične pesmi in druge pesmi, ki
so jih naši očetje in matere še
peli ob raznih praznikih in ro-

manjih. Nič hudega, če se prilagodimo tudi v petju sedanjim navadam! Doma bi morali imeti nekaj plošč z nabožnimi pesmimi in jih liturgičnim časom ustrezno zavrteti, da bi tudi s pesmijo in glasbo doma doživeli veselje Cerkev. Liturgija naj bi se tako v družini nadaljevala. Spevi, ki jih poje Cerkev ob raznih praznikih, naj bi odmevali tudi v naših domovih. Luči, ki svetijo ob oltarju v cerkvi, naj bi razsvetljevale tudi naše domove, seveda skromneje, a vendar zares. Vsak bi mo-

ral čutiti, da je povsod božič in da je to veselje mogoče razbrati tudi z naših obrazov.

O sveti božič! Da bi zares pomenil za vsakega izmed nas prenovitev in poglobitev: Slava Bogu in mir ljudem, ki so blage volje. Mir med ljudmi bo rojen iz slave, ki jo dajemo Bogu. Slava božja pomeni mir ljudem. Če s to mislijo pokleknejo k jaslicam in molimo, s tem najbolj neposredno in najbolj pozitivno izražamo bratovstvo med ljudmi.

Mirko Kunčič

NOCOJ

Nocoj

v svetlem kriku zvonov, v zlatem smehu zvezd
iztrpela se je najvišja bolešt.

Le dalja je še —

in samotnega v čudno razprte oči
narahlo boli.

O, dalja — ko grob, oslepelega ptiča perot!

V brezbrežje se je raztegnila

samotnemu žalostna pot...

O, dom!

Kdor ga ima —

sred črnih vrtincev, viharjev življenja

ima pristan, ima čudežen vir vsega:

ljubezni, miru in še — pozabljenja...

Brezdomcu nocoj

le motni odbleski, le blede odzvoki

božičnega čara v samoto lijó.

Lijó — o, in je vendar nocoj

še njemu, še njemu pri srcu tako mehkó...

Božicna spoved

Prosen je odrinil težka vrata in jih zaprl za sabo. Ledena rezila burje so ostala zunaj, trepetavica golih koštanjevih vej se je pogreznila v tišino. Sprejela ga je negibna notranjost cerkve, dišeča po vsem minulemu: po dogorelih svečah, po razgubljenem kadilu, po obmolklih orglah in petju, po ljudeh, ki so že tolikokrat prišli tja in se že tolikokrat razšli.

„Tukaj sem varen ko v davni domači hiši!“

Obšla ga je velika sreča, da je ubežal vsemu: posebno cestam, ki so bile eno samo vrvežno predpraznično šviganje avtov v obe smeri, zagrizeno, strastno tipanje luči v tekmi za prednje mesto.

V cerkvi pa je počival mir: od vseh strani stisnjen se je zatekel med visoke stene in je nemel. Svet zunaj poln hrupa, tukaj pa molk visokih oken, oltarjev, podob, spovednic in klopi, tišina kora skoraj že v temi.

In prostrane jaslice, še tople od cerkvnikovih rok, mladi bori ko da še rastejo, mah ko da še živi.

Spovednica, ki je pritegnila Prosenove oči, ni bila mrtva ko druge, zakaj ob vijoličasti zavesi je sijal tanek pokončen pramen

luči ko zlat meč božje milosti. Očitno je notri sedel spovednik in v pričakovanju ljudi molil brevir.

A dokler ni vstopil Prosen, je bil v cerkvi on edino živo bitje. Potem se je zdela, da je tišina še bolj nabita od dvojnega čakanja: od pripravljenosti enega in priprave drugega človeka.

Prosen je v občutku hude upehanosti pokleknil k zadnji klopi in skril obraz v dlani. Nekaj se je v njem začelo raztapljati, začelo je popuščati v sencih in liti mehko bo v zaprte oči. Nekaj kot otroško blaženstvo mu je trlo oklep, ki se je naredil okoli njegovega srca, da se je počutilo kot nebogljena ptica v tuji pesti.

Vedel je, da ni to nič drugega ko utrujenost.

Ni mu bilo neznano, da je treba boj za življenje vsako jutro znova začeti in ga do večera zmagovito dobojevati. Ali če dnevi prehitavajo eden drugega, kdaj naj se človek odpočije? Kdor pa se ustavi, bo po njem; kdor ne uspe, mu ne bo več mogoče živeti. Zakaj današnji svet nima srca, njegovo geslo je: Služi in troši; garaj in si privošči; kolikor boš nagrabil, toliko boš imel. Ta čas je brez ljubezni, brez prostosti, brez oddi-

ha — saj ko ti počivaš, veš, da drvijo drugi sebično naprej, in te je strah, ker sam zastajaš. V žile ti leze hlad sveta.

Prosen se je v klečanju ko okamenel pogovarjal z Nekom in ga spraševal: „Kje si, da me rešiš vrtoglavice? Da me živčna skrb za obstanek ne stre? Da mi otroci, ki jih tolikokrat v nočni uri čakam pri oknu, ne zaidejo na pot nepoštenosti, neresnice in nečasti? Da me ne bo skušal obup in me plašila smrt? Glej, moči mi pohajajo, dolga hoja je že za mano, truden sem od vsega: od naporov, od zmag in porazov, a najbolj od naglice, ki me prestreljava z nevidnimi puščicami, da sem poln brnenja odbeglih ur. Kje si, ko koprnim v pusti samotnosti časa — Ti, ki edini daješ iz ne-sebičnosti, iz čiste ljubezni?“

Še vedno sta bila sama notri: eden za vijoličasto zaveso potrpežljivo čakajoč v mrazu, a Prosen otrplih kolen na trdem lesu, s komolci oprt v tisočkrat zgla-jeni les klopi.

„In še to te prosim: daj mi spoznati, kaj je prav in kaj ni. Meja med dobrim in zlom namreč izginja, pojmi se mešajo, vsakdo razglaša za dobro in pravilno tisto, kar mu prija, ustreza — in tisto tudi sprejema. Bojim se, da nekaj ni v redu: da pri vsem tem ne iščemo Tebe, ampak sebe.“

Prosen se že dolgo ni tako odprl Tistemu, ki je molče čakal svetla na koncu njegove poti. Kako dolgo? Zazeblo ga je, ko je ugotovil,

da je od takrat minilo eno celo leto.

„Kdaj je minilo?“

V svetlobi iztekajoča se zima: veličastni oltar pomladi; ko so se nevihte umaknile v gore, brezbrežno sonce poletja; mlačne rose jeseni — in zdaj ti najkrajši, najbolj živčni dnevi, ko je treba pod vsem potegniti črto, da bo spet mogoče dihati.

Prosen je razmislil zadnje leto svojega življenja. Ob vsem delu, ob vsej naglici dni se je nabralo na njegovi duši nemalo prahu, plevela, drobnih ran in slabosti, krivd in oholosti, lakomnosti in mržnje do drugih. Ko je spoznal, da mu je kljub vsemu prizadevanju za obstanek na pravi poti duša obremenjena z grehi, se je razžalostil. Bil je hud sam nase, ker je podlezel slabostim.

„Saj vse to nima nobenega smisla — to večno vrtenje v elipsi, slepenje samega sebe! Nečastno je za človeka!“

Toda Prosen je zavrnil laskavi glas — tisti glas mu ni znal dati miru, le še bolj je razpihaval njegovo bolečino. Pred njim so bile jaslice, simbol ljubezni med Bogom in človekom, in nedaleč proč spovednica, simbol sprave med njima. Zbiral je moč, da odpusti vse žalitve, s katerimi so ga ranili, zakaj le v tem primeru sme pričakovati božje odpuščanje.

V cerkev so medtem posamič prihajali ljudje, obzirno otresali snežinke, ki so se zunaj začele usipavati izpod črnega, pomirje-

nega neba, poklekovali, sedali v klopi, gledali vélike jaslice, ki so bile tam v svežini pravkaršnje dokončnosti — jaslice v vsej pi-sanosti, ki jo zmore domišljija vernega človeka.

Prosen je pokleknil k spovednici. Slišal je, kako je spovednik ugasnil luč in odprl okence. Obr-za sta se srečavala v temi: eden, da govori in prosi odpuščanja, drugi, da posluša in z molitvijo, z znamenjem križa prikličie milost na skesanega.

Bila je tema... toda neka dru-ga luč je začela sijati Prosenu, ko je govoril, luč detinstva, ko je razgaljal svojo dušo, da bi jo ozdravila milost. In kot vsakokrat se je tudi zdaj po opravljeni spo-vedi čutil na perutih. Nič drugega na svetu mu ne bi moglo dati te lahkotnosti. Zakaj svet je zahrb-

ten, zvit, mrzel, sebičen, duša pa je iskrena, rahločutna, topla in ljubeča. Med njima bo večen boj.

Njegovo srečo je kalila ena sama misel: zakaj tako redki išče-jo miru tam, kjer ga je moč najti? In ko je odmolil, kar mu je naročil spovednik, je dodal še eno proš-njo: „Pokaži, Gospod, njim, ki se mi smilijo, ker jočejo v ble-steči laži sveta in tavajo po var-ljivih stezah, da te bodo našli v najboljšem in najlepšem, kar se jim sramežljivo skriva na dnu srca!“

Prosen je povedal vse in je vstal. Počasi se je okrenil h kro-polnemu kamnu, se prekrižal ter se vedro ozrl po temačni cerkvi. Vrnil se bo vanjo po deviški preprogi snega, ko bo slovesno razsvetljena za polnočnico, za obhajilo in zahvalno pesem.

Karel Mauser

Božični spomin

Dobro se spomnim, kar ded nam je pravil,
ko smo sedeli pri peči vsi tihi.
Ura tiktakala le je na steni,
vmes so oglašali naši se vzdih.
„Zdaj, otročiči, bo Bogec zajokal,
le počakajte, da polnoč bo bilo.
Takrat se v mestu bo betlehenskem
znova nam Dete božje rodilo.“
In smo čakali, čakali, čakali,
kdaj bodo udarci polnočni odbili.
Čudna svetloba obdala je hišo —
zjutraj na peči smo se prebudili...

Človek

Bil je človek, ki mu je Bog vdihnil ustvarjalno iskro. Veselje in bolečino mu je položil v srce, rokam pa podaril spretnost rezljanja. Začudenje preprostega, dobrega otroka je počivalo v duši tega človeka; les, ki sta se ga dotaknila njegov nož in njegovo dleto, je oživel in zadobil človeško podobo.

Ko se mu je bližal osemnajsti božič, je rekel človek — umetnik: „Kakšno je bilo to božje Dete, ki se je rodilo v sveti noči?“ Dolgo je premišljal in cele noči prebedel nad razlago božičnega evangelija ter nad starimi legendami in pesmimi. Potem je vzel kos belega lipovega lesa, lesa najdobrotnejšega med drevesi, mehkega kot materina roka. Potem je segel v globino duše, zajel iz nje vse svoje otroštvo in ljubezen ter začel rezljati sveto Dete. To ni bilo Dete, povito v plenice in roke mu niso bile prekrížane na prsih, kot bi varovale zaklad. Ni še čas, da bi mu bile roke zvezane in niso še vseh pritegnile nase. Širiti jih mora — vsem v pozdrav, vsem v objem. Veselje neba in zemlje mora žareti z nasmeha njegovega obraza, veselje, čigar odmev je bila angelska pesem tisto betlehemske noči...

Človek je rezljal in rezljal: telo, roke, obrazek. Kot dober kruh je bila lipovina, iz katere se je oblikoval ljubi novorojeni Odrešenik. — Medtem pa je prek zasneženih poljan tiho prihajal božič, prav tiho, v upanju adventa, in počasi legal v človeška srca ter jih prerajal. Kot snežinka je bil rahel nasmeh Otroka — skoraj bi mu vztrepetalo telo kot svet v glasu svetonočnih zvonov.

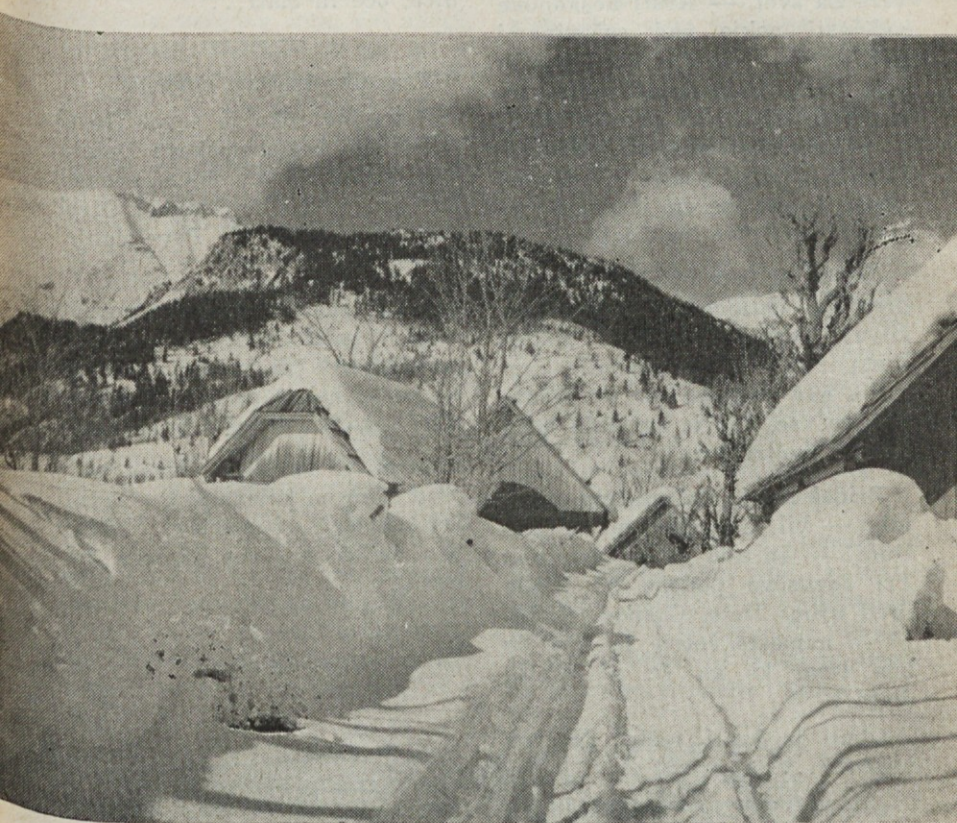
Toda ko je že dolblo dleto zadnje zareze, se je človek zdrznil. Nenadoma se je zavedel, da mu je čas kanil v srce novo kapljo Razuma, ki je zalila otroško podobo. „Ali je to Bog? Kje je cdsvit kraljestva božjega v tem otroku? Kje veličastnost, kateri so se poklonili sveti Trije kralji? To je le ubog, čeprav lep človeški otrok, brez sija slave, brez zmagoslavja in resnosti velikega poslanstva.

Roke so omahnile človeku in nož mu je padel iz njih. Smeh mu je zginil z obraza in obšla ga je težka umirjenost. Spet je skril glavo v dlani in slonel nad debelimi knjigami. In ko se mu je spet zganelo dleto v rokah, ni ustvarilo več nebogljenega Otroka, ki hoče objeti ves svet, temveč Gospoda nebes in zemlje, ki sedi

v kraljevem oblačilu na prestolu in z desnico blagoslavlja, a tako, da skoraj nisi vedel, če ni v tej kretnji tudi pretnja. Bog se je razodel v slavi in modri ljudje so upognili kolena pred njim.

Toda človek ni dokončal Sina kraljevega... Dolga leta se je sklanjal nad njim in, ko je čas minil — glej, je šlo življenje čezenj s svojimi bridkostmi. Kje je bil zdaj betlehemeski Otrok? Spet se je sklonil umetnik nad kos

lipovine, potem ko je dolge noči preždel v molitvi in premišljevanju. Rezljal je novega Jezusa. Tudi ta Jezus je bil gol in je širil roke — toda te roke niso bile več mehke, otroške, temveč polne nategnjenih žil in kit; dlani so bile prebodene z žebli in prebodena so bila stopala in srčna stran. Ob tem Jezusu ni več bedela materina sreča, temveč v bolečini ranjeno srce; niso se mu več klanjali modri... Ali res pridejo

v našem življenju trenutki, ko nas Betlehem nič več ne potolaži, temveč nas bodri le bridka daritev Golgote? Dokler končno ne kriknemu isti strašni „Moj Bog, zakaj si me zapustil?“

In človek je kriknil in izpustil dleto. Spet je sklonil obraz in padel na kolena. „Nisem vreden, Gospod...“, je ponavljal in na ušesa mu je udarjala grozotna pesem konca vsega, za kar se trudimo, kar ljubimo, kar nas veže na svet. — Kralj neskončne veličasti nekje nad ruševinami minljivega. Silen zamah svetih rok. Meč, ki izhaja iz ust ob glasu tromb. Sodil je in obsodil. Ni več odrešujoče žrtve, ne usmiljenega odpuščanja. Končano! „Zatajili ste me in jaz sem vas zatajil pred svojim Očetom...“

Človek si je v bolečini do krvi pregrizel ustnice. Ali res ni rešitve? Tema vlada nad zmedo sveta, vse luči so ugasnile, mostovi nad prepadi so se sesuli, ruši se vse, kar je zgradila naša bahava nečimrnost...

Bridek pot je stal na čelu umetniku — bil je le eden od mnogih ljudi! — in noč ga je obdajala. Tri Jezusove podobe so ležale pred njim: Dete, Gospod, Križani — namesto četrte je ležal le kos lesa, ki ga še ni ranilo dleto...

Obup je kralj sveta! Ni več rešitve?...

„Slava Bogu na višavah in na

zemlji mir ljudem, ki so blage volje...“

Od kod ta glas? Sredi strahotne teme brezupja?

Človek se je zdrznil, kakor bi šla dobra roka preko čela. Daven spomin... zvoní... skozi sneg... zvoní... led se prebija... Tudi v duši... zvoní, zvoní, zvoní!

Moj Bog — sveta noč!

Otroštvo! Sveti večer z rožnim vencem pred jaslicami in polnočnico, oče in mati...

— — —

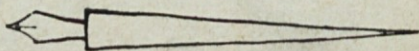
Praznik otroštva božjega!

S trudno roko je segel človek po podobi betlehemskega Deteta. Roke so sprožene v objem, nasmehek na obrazu. Kje je Sodnik? Otroci obljube! Rešitev! Poveljčanje! Veselje!

Zakaj segaš v globine neznanega in nisi zvest svoji otroški podobi? Ali ni pisano: „Če pa ne boste kakor otroci...“ Zakaj iščeš jezo, ki si našel ljubezen...

Otrok se smehlja, človek pada pred njim na kolena kakor zadnji betlehemskega pastirjev... Majhen in dober, ves izročen milosti...

Sвета noč je

Praznik upanja

Od vseh strani je zazvonilo, od vzhoda in od zahoda; od neizmernega neba so lile božične pesmi, vrele so iz zimske zemlje.

To je bil dan, ko se je rodil Človek, in vsa srca so se odpirala njemu v hvalo in ljubezen, vsa srca so zahrepenela k njemu.

Napotila so se k njemu tisočera užaljena, ranjena srca. Vsi ubogi, zaničevani, zavrženi so se napotili, brezkončna procesija je bila. Vsi tisti, ki jih je bilo življenje s trdo pestjo, so odprli trudne oči in so vzdignili ranjene ude, šli so in so mu nesli srca naproti. Križani Človek je sprejemal vse, na nikogar ni pozabil, ki se mu je približal, vsem je delil dragocene darove. In bili so mu hvaležni in so zaupali vanj. Dar, ki jim ga je bil podelil, je bil vreden več nego vsa oskrunjena bogastva, ki jih prodaja oskrunjeno življenje za oskrunjena srca. Kogar se je dotaknila njegova usmiljena roka, kogar je blagoslovil njegov pogled, tisti je izpregledal, padlo mu je breme raz ramen, lahke in poskočne so bile njegove noge. Večni Človek mu je bil podelil večnost. Kadar so skeleli udarci življenja, je romalo srce

k njemu, v deželo utolaženega upanja, pozabljenega trpljenja.

Zazvonili so božični zvonovi od vzhoda in od zahoda in vsepovsod so se dramili ranjeni in zavrženi in so vstajali. Trpljenje je praznovalo veliki praznik upanja in zmagoslavja; utolaženi so bili, ki so izpregledali, da vodi čez Kalvarijo cesta v veselo večnost. Ponosni so bili in so gledali zmagonosno, ki so vedeli, da so v njem in del njegov, zato ker so bičani in s trnjem kronani...

Tako so praznovali praznik, ko je nastopil Človek svojo zmagoslavno pot. Ni ga bilo tisto noč ubogega srca, ki bi veselo ne vztrepetalo; komaj je razumelo radost, ki je kipela do vrha; komaj se je zavedal zaničevani in zavrženi in bilo mu je kakor v sanjah, ko je slišal tolažilne besede in ko je začutil usmiljeno roko na razgubanem čelu, na ramah, ranjenih od bremena.

Polna solz, krvi in gnusobe je sopla zemlja tam doli, v temi; ali glej, tisto noč je vzplamtelo tisočero in tisočero luči, vzdigali so se brezštevilni plameni, tresli so se in so hrepeneli gor...

Sveta noč

Nocoj me ne plášiš, noč, oj sveta noč,
vsa dobra si, mesec straži nad vasmi;
v vseh čistih dušah se to uro Bog rodi —
oh, nocoj je bela, bela noč...

Nocoj je ugasnil v meni srčni ogenj vroč
in sem utonil v morje božjega mirú;
ugledal sem cesto, ki drži domu —
oh, nocoj je bela, bela noč...

Nocoj sem čudno dober vsem ljudem,
na srca vsa bi se naslonil plakajoč;
svetal sem našel v svoji duši Betlehem —
oh, nocoj je bela, bela noč...

Franc Sodja

Božič

Skoz nizka vrata lije pramen rdeč,
vabeče po poljani se razsija;
pastirjev glas, od sreče ves drhteč,
iz dalje skoz tišino se previja.

V votlini svet ljubezni se smehlja,
otrok ročice hrepeneče širi,
kot hotel bi jih speti krog sveta,
da srca razviharjena umiri.

Nocoj kot žamet volhko je srce,
v njem topla misel — moja večna luč.
Zvonovi svetonočni že zvone.

Troseč šelest prečudežne molitve
z njim kerubi in serafi hite
v moj dom za praznik najine združitve.

ODHOD

Potem se je Peter odpeljal nekoga dne zgodaj zjutraj v Ljubljano. Dobrega prijatelja Franjota je imel tam, zvestega še iz študijskih let. Z njim si je dopisoval ves čas in se mogel nanj tudi zanesti. To je bila najozžja njegova povezava, po kateri je od časa do časa zvedel kaj o življenju bivših šosolcev. To ga je še vedno zanimalo, kajti del njegovega bitja je še vedno ostal tudi na tej strani morja. Niti čas niti razdalja tega nista mogla razdeljati. Objemal je dva svetova...

Še pred poldnevom so se odpeljali na izlet na Gorenjsko. Franjotov sin Marjan, študent arhitekture, je vozil svetlordeč avto, oba prijatelja sta se razgovarjala o življenju, ki je polnilo vsebino tridesetih let. Toliko vsega se je bilo nagrmadilo v tem času, da bi potrebovala nekaj večerov, če bi hotela oživeti vse. Največ je moral govoriti Peter: več je videl, doživel, storil in vse je bilo novo za prijatelja Franjota. Tudi pri tistih bojih, ko mu je bilo odtrgalo prste desnice, se je pomudil in o vseh grenkih dneh, ki so padli nanj zaradi te invalidnosti. Koliko neprespanih noči je terjala, mesece pravega gladovanja, zapuščenosti in samote, preden je našel delo v goricaх nekje v juž-

ni Franciji. Govoril mu je o zvišjačah, ki se jih je poslužil, da se je prebil v južno Ameriko. To je bilo težko življenje... res brezdomsko, ko moraš živeti, a te vsakdo potiska od praga.

„Čudim se, kako si vzdržal! Pa čisto sam!“ je vzkliknil Franjo.

„Tudi jaz!“ je potrdil Peter. „Ampak eno me je držalo pokonci: nisem obupal. Tudi v najbolj pasjem trenutku sem vzdržal in nisem dovolil, da bi me zrušilo malodušje. Vedel sem, da bi to bil zame konec. Pa še eno: nisem nikdar čakal, da bi kdo drugi reševal moje težave ali da se bodo same uredile.“

„Vsakdo tega ni zmožen storiti. Mnoge težave strejo!“ je pripomnil Franjo.

„Meni je dajal pogum primer sopotnika Martina, s katerim smo pretolkli skupaj prve dni našega bega. Saj sem ti pisal, kako je tedaj pripravljial rešitev iz tvojrnjaka na Koroškem. Se spomniš? Hotel je živeti in za to je tvegall vse.“

„Da, na to sem se vedno spomnil, ko sem prejemal tvoja pisma. Kaj vse bi se bilo moglo zgoditi z vami!“

„Martinova odločnost in neustrašenost je zaživela v meni v

vseh najtežjih trenutkih. Upanje mi je dvigala...“

„Hvala Bogu, tako se še danes lahko vidimo, če ne...“

„In Pomočnici na Ptujski gori sem hvaležen za pomoč, ki me je reševala. Pred tedni sem bil pri Njej in se ji zahvalil.“

„Srečen, da si se ohranil tak. Preplah nam zlomi mnogokrat voljo do dejanj in čakamo, čakamo, čakamo v nemoči,“ je dodal Franjo.

„Čakanje, brezplodno čakanje je vzrok mnogih porazov in neuspehov. Do tega spoznanja se je človek približal z leti...“ je pritrdil Peter. „Potrdil pa me je Martin.“

Nebo je bilo poloblačno in sonce ni pritiskalo kakor druge dni. Vožnja je bila prijetna. Kamniške so s sivkastimi zobmi rinile proti nebu in Peter se je spustil z očmi čez nje, hoteč prepoznati posamezne vrhove. Prehodil jih je kot študent v vse smeri, ni bilo poti ne sedla, koder bi njegova noga ne bila stopila in od koder bi se njegov fantovski vrisk ne bil odbijal od sten. Živ spomin je še vedno hranil na sončno Logarsko dolino, ki ga je očarala z božjo lepoto še kot drobčkanega fanta. Gibajoča se pika je bil na stezi proti slapu Rinke. Ali tisto veličastno jutro na Veliki planini: komaj je vstalo rdečkasto sonce in vrglo prgišče bleščečih zlatnikov v pobočje. Malo višje nad zaznamovano planinsko potjo, toliko da se je sem do nje še

slušalo mrmranje, je bila zbrana gruča pastirjev. Na štorih in skalah so sedeli. Sredi njih je sikal rumeno rdeči plamen v brezvetrenem jutru. Bradati pastir mu je pomahal, ko se je ustavil in jim prisluhnil. „Pridi, fant! Nedelja je in bomo molili namesto maše...“ — —Taka podoba je živela v njem na Veliko planino.

Čudovita je ta zemlja! Majhna je, a očara te s svojo prisrčnostjo. Kamor stopiš, kjerkoli se razprostre pogled željnih oči, povsod vstane iz nje delček tvojega vsakdanjega življenja. Toliko ga je, da te utruja. Kljub temu se ne moreš odpovedati njenemu povabilu: obiščeš jo in blagruješ, ker je ostala lepa kakor nekoč. Sanja, ki se ne sme spremeniti, da ne umre z njo lepota v srcu.

Franjo je opazil, da se je Peter zamaknil v drug svet. Molčal je, da ga ne bi vzdramil.

„Tu nekje je bila naša prva grenka postaja pred tridesetimi leti...“ je dahnil čez čas molka.

Marjan je znižal hitrost vozilu, da je mogel Peter Lodnik prepoznati nekatere hiše. Mnogo je bilo novih, polja so se umaknila naseljem, drevje jim je spremenilo zunanjo podobo.

„Ej, ustavi, če moreš!“ je vzkliknil. „Prav pri tej hiši je bilo, če se ne motim. Pozdravit jih grem, če so še isti ljudje v njej.“

Peter in Franjo sta šla nazaj, kajti odpeljali so se bili že mimo. Še enkrat jo je Peter presodil in

pregledal prostor ob ograji, kjer so takrat počivali.

Z dvorišča jih je pozdravil pes in se trgal z verige proti plotu.

Kakor takrat: enako dekletce se jim je približalo.

„Kako ti je ime, deklica?“ jo je pobaral Peter.

„Cilka!“ je brez strahu odgovorila.

„Kje pa je mama?“

„Jo pokličem, če želite.“

„Isto ime in podoben otrok,“ se je obrnil proti Franjotu.

„Mamca, rad bi vas nekaj povprašal,“ je začel po pozdravu.

„Kako je vaše ime?“

„Cila! Nekoč sem bila pa Cilka!“

„Ljudje na kmetih imajo dober spomin. Se kaj spomnite na leta, ko ste bili kakor zdaj vaša hčerka?“

„O, ja, še precej! Še Nemcev med vojno...“

„Pred tridesetimi leti — v enem takih poletnih dni — je bilo. Le bolj vroče kakor danes, ker je bilo jasno. Prosili smo vode pri vas...“

„Ja! Vem! Jaz sem vam jo prinesla. Več vas je bilo in žejni otroci. In voziček ste imeli. Potem pa so me mama natepli. Nič nisem

Na nedeljo po Marijinem vnebovzetju se Slovenci iz Velikega Buenos Airesa vsako leto množično zberejo v Marijinem božjepotnem svetišču Lourdes. Romarska skupna pobožnost se začne pred lurško votlino, nato pa se rojaki uvrstijo v procesijo v gornjo cerkev, kjer je romarska maša (foto Marijan Šušteršič).

razumela, zakaj. Da je niste bili vredni...“ je zdrdrala.

„Glejte, mimo sem se peljal in se spomnil na tisti žalostni dan. V Ameriki živim in trideset let me ni bilo tu...“

„V Ameriki in se še spominjate vsega“, je zavzdihnila

Iz žepa je potegnil svetlo verižico z akrilično svetinjico.

„Za malo Cilko, ker nismo tedaj nič imeli za vas!“ je ponudil materi. „Spomin od človeka, ki vas ni mogel pozabiti.“

Malo se je branila vzeti. Nato pa je le stegnila roko čez plot.

„Kdo pa ste pravzaprav vi? Tako malo dobrih ljudi je še danes najti.“

„Nekaj jih je pa le še ostalo. Vsi nikdar ne bodo izginili. Jaz pa sem eden tistih, ki sem bežal čez mejo, da sem se rešil.“

Trenutek molka ju je ločil. Oba sta se vrnila v tista leta nazaj, ko so ljudje bežali vsevprek, se selili in izginjali.

„In vaša mati?“ je nato vprašal.

„Še živijo, ampak gre slabo z njimi. Vzelo jim je glas. Ne govorijo več. Dolgo so jih zdravili, a brez uspeha“, je potožila Cila.

„Tam gredo“, je rekla mala Cilka, ki si je že nadela Petrovo darilo okrog vratu.

Vsi so se ozrli čez dvorišče. Zgrbljena koščena ženica je opirajoč se na palico šantala mimo hlevov. Trhel skelet, ki se je z muko premikal.

„Nič ne govorijo?“ je vprašal Peter.

„Ne! Razžrlo jim je grlo. Tudi hranijo se le s tekočo hrano. Hudo je z njimi!“

Peter je molčal, spomnil pa se je na Martinove grozeče besede, ki jih je vrgel tedaj v obraz ženi, iz katere so bruhali krivični napadi na bežeče brezdomce.

„Ne bomo vas več zadrževali. Zahvala za dobroto, ki se nikdar ne pozabi. Ko bo mama kdaj za kako uro boljša, ji povejte, da sem se oglasil, če se bo še kaj spomnila. Da smo ji vse odpustili, pozabiti pa ni bilo mogoče...“ je naročil.

Bil je že na cesti s Franjotom, ko je mala Cilka zaklicala za njima: „Hvala, gospod, za obesek! Pa srečno potujte!“

— — —

Proti večeru so se vračali z bohinskega kota. Nebo se je zjasnilo v sončno popoldne. Bili so polni lepih vtisov, kakor jih more nuditi bogatost prirodne lepote in srčna dobrota dobrih spremeljevalcev.

Še dva dni je Peter ostal v Ljubljani. Povzpел se je na grajsko ravninico, kjer je nekoč tako rad posedal in študiral, pozdravil Krim in splaval čez Turjak do Roga. Pozdravljeni, fantje! Kako vam je, junaki?

Prehodil je pot čez Rožnik. Povsod sami spomini. Vse je še poznal, tudi v prenovljenih predelih mesta se ni zgubil, le ljudje

so hiteli tuji mimo njega. Tudi on je bil zanje tujec, nepoznan. Kdo bi ga bil mogel prepoznati sredi ceste? Trideset let vtisne človeku drug obraz, hojo in tudi glas. Kakor bi bil zašel v neznane kraje. Če ne bi bil slišal slovenske govorice, bi se mu bilo zdelo, da je postavljen kamorkoli v neznanem svet.

Zadržal se je pred obličjem stare univerze, pred knjižnico za njo, pri Prešernu in Muzi, pod oboki Plečnikovih. Žal, kjer se pokojni zadnjikrat poslovijo od veličastva tega sveta. Oh, vse je obredel. Del njegovega življenja je bil posejan med stene mesta in po cestah v njem, a živega, znanega smehljava ni srečal ni-

kjer. Vse mrzlo, težko, mrtvo. Nikjer tople prijateljske roke, ne ljubeznivega pogleda, ki bi ti ogrel dušo. Domovina, kam si skrila srce?

Tesnoba ga je zgrabila. Globok in širok prepad je bil med njim in vsem, kar ga je obdajalo. Razdalja, široka dolgih trideset let...

Kako bliže se mu je smehljalo vse tam na oni strani morja! Topleje in bolj domače.

— — —

Zaželel si je čim prejšnjega povratka. Vse je opravil, kar ga je privedlo sem.

Vedno se je bal, da bo najtežji začetek slovesa. Res je z ginjenim srcem hodil poslednjič po stezah in poteh med goricami, ki

Prostorno cerkev, posvečeno lurški Materi božji, je ob letošnjem romanju napolnilo okrog 2.000 Slovencev. Maševal je dr. Alojzij Starc in priporočal posvetitev naših družin presvetemu Jezusovemu srcu in brezmadežnemu Marijinemu srcu (foto Marijan Šušteršič).

so napajale dolge grozde za vese-
lo trgatev. Obiskoval je še zelene
bukove gozdove in prisluškoval
klicanju gizdave kukavice. Str-
mel je nad veselo pesmijo zapoz-
nelih koscev po lazih in travnikih.
Vendar ga je srce klicalo nazaj.
Tam ga je čakala ljubezen druž-
ine. Čakala so ga dobra in zvesta
srca. Zdaj je spoznal, da ga je
njegova sreča čakala na nasprot-
ni obali morja...

Le zadnji obisk pri drobni in
s prstjo zasuti materini hišici je
bil najtežji. Pogovorila sta se še
poslednjič. Zdaj pa res zadnji-
krat. Ne bo ga več k njej, ne
domov, ne k domačim ljudem, ki
so mu nudili vse, kar so mogli
v dneh obiska. To bo zdaj res
odhod za vedno. Odhod! Ne bo
se vrnil več! Nikogar ni več, ki
bi ga čakal, kakor mati...

Ni mogel izreči tistih izbranih-
ginljivih besed za slovo, ki si jih
je bil pripravil. Ostale so globo-
ko v sreč, čisto skrite. Ko bo že
na poti, daleč od vseh, mu bo
hudo, če ga ne bo celo sram, da
je na videz tako hladno odšel od
njih...

Martina se je najtežje ločila od
njega. Šele ko ji je obljubil, da
jo bo čakal in sprejel v Ameriki,
ga je pustila iti. Ubogo, zvesto
otroško srce!

Zbogom, mama! Zbogom, sestra
Tilka in družina.

Zbogom, dom, domovina!

Pisatelj dr. Jože Krivec zaenkrat
konča svoj leposlovni opis našega

odhoda iz Slovenije pred 30. leti,
obljubil pa je, da bo ob prvi prilož-
nosti nadaljeval s pripovedjo, ki je
ostala odprta, in spremljal svojega
junaka in našo usodo skozi begunska
in izseljeniška leta. Upamo, da bomo
prav kmalu spet lahko brali nadalje-
vanje zgodbe o Petru Lodniku, saj
se v njej v mnogočem verno zrcalijo
občutja in doživljanja nas vseh.

Ljubka Šorli

Izseljenčeva božična pesem

Nocoj, nocoj,
ko tiha polnoč
največjo skrivnost oznani,
moj duh,
utrujen od težkih hoj,
poroma
do doma
čez svet prostrani
po mir in pomoč...

In kakor некоč
bo pota v poljani
sneg pokril,
vse misli uspaval,
jih v sanje zavel...

Pod streho domačo
pa vonj po kadilu
pričaral bo košček nebes...
Oh, res!
In takrat
ob jaslicah v kotu
bo duh moj bogat...

Slovenci - zdomci v Nemčiji

SOCIALNI POLOŽAJ

Od vsega početka je treba povedati, da Jugoslovani in s tem Slovenci v Nemčiji ne uživajo pravic in prednosti članov držav, ki so združene v Evropski gospodarski skupnosti. Ne morejo v Nemčiji ustanoviti lastnih podjetij (razen natančno določenih izjem), nimajo pravice do stalnega bivanja, nimajo vedno pravice, da bi menjali zaposlitev, pa še vrsta drugih omejitev preprečuje, da bi bili polno svobodni. Nemški „Ausländergesetz“ iz leta 1965 jim omejuje svoboščine, ki bi jih sicer pričakovali od vsake demokratične države, in ki jih sicer daje članom držav Gospodarske skupnosti.

Ta zakon je že od takrat, ko je zagledal beli dan, tarča grenkih očitanih in trpke kritike. Hvala Bogu — ne le tujcev, temveč tudi nemške osveščene družbe! In spet, hvala Bogu — predvsem nemških vernikov katoličanov in evangeličanov! Kritika se zgošča v očitek, da so njegovi paragrafi — gumijasti. Lahko jih nategneš, pa tudi stisneš, po mili volji. In to lahko naredi vsak nižji policijski uradnik! Kakor se njemu zdi — „nach Ermessen“ se reče po nemško — lahko odloči in zlepa se ni moč pritožiti. Ne-

kateri pravijo, da je bil celo nacistični Zakon o tujcih bolj human! — Zakon odloča o dovoljenjih za delo, o upravičenosti ali neupravičenosti bivanja v Nemčiji, določuje vedenje tujcev — kdaj se smejo shajati in kdaj ne, česa se smejo lotiti in česa ne, da ne škodujejo interesom Zvezne nemške republike, itd. Vprašanja demonstracij, štrajkov, političnih grupacij itd. s strani tujcev so nerešena in podvržena dostikrat protislovnim tolmačenjem.

V praksi seveda te določbe slovenskega zdomca v Nemčiji ne težijo preveč. Slovenec je „brav“, apolitičen, gre mu le za čim hitrejši in čim večji zaslužek. Takšen, kot si ga pač želi nemška delodajalna družba! Zato je tudi priljubljen. Jugoslovani so trenutno na vrhu lestvice „priljubljenosti“ — to je: najmanj nezaželeni. Slovenec še toliko bolj. Ne moti ga preveč, če mora in more kot samec stanovati v stanovanjih, ki so bolj podobna bivšim taboriščnim barakam in kasarnam avstroogrskega tipa kot pa sedanjim predstavam srednjeevropske stanovanjske kulture. Tudi previsoka najemnina in ločeno življenje — brez žene oz. moža ter otrok — ga ne vznemirjata čez mero. So pač cena za druge, po njegovem mnenju

višje in bolj upoštevanja vredne ugodnosti!

Zasluzek je dober, redno boljši kot v Jugoslaviji. Sicer ne bi hodili v Nemčijo. Radi delajo nadure, da bi več zaslužili. Zaslužijo pa približno toliko kot njihovi nemški kolegi, nekateri še celo precej več, nekateri pa tudi manj. To je odvisno delno tudi od osebne zagnanosti pri izbiri delovnih mest. Zanimivo pa je, da jih le malo išče še dopolnilno delo, po glavnem, kot so bili vajeni doma. Zadovoljijo se z enim virom zaslužka. (Višine bruto zaslužka v DM nočem navajati, ker se podatki od mesca do mesca spreminjajo in inflacija slabi vse evropske države — pravične primerjave so zato zelo otežkočene! —)

Delo dostikrat ni lahko. Naši zdomci se pogosto spustijo v delovne pogodbe kjer je akordno delo in delo na traku pogoj zaposlitve. Nekaj mesecev zdržijo, nato pa začutijo zdravstvene poškodbe, ki jih doma niso poznali. Seveda je potem dostikrat prepozno. Nakopljejo si bolezni in težave, tako da ne morejo več polno delati in zaslužiti. Na splošno pa so prav Jugoslovani in z njimi Slovenci med najbolj zdravimi tujci v Nemčiji. Tudi odstotki nezgod pri delu in zaposlitvi so pri Slovencih najnižji. Slovenci se radi držijo prvega delovnega mesta. Zavedajo se, da je pogosto menjavanje delovnih mest slaba propaganda za kritične čase gospodarskega zastoja. Iz istega raz-

loga tudi radi hranijo in nakazujejo denar v domovino: za svojce, za gradnjo hiše, za nakup parcelle itd. Po cenitvah nemških bank so leta 1972 Jugoslovani nakazali domov čez 1 milijardo in pol nemških mark!

Problem prostega časa — večeri, sobote in nedelje — pa je med najbolj zapletenimi, naj se to še tako čudno sliši. Naši ljudje se ne vedo kam dati, zlasti še fantje ne. Le malo se jih naveže na nemške znance in delovne kolege, stikov z nemškimi družinami nimajo, jezika ne obvladajo popolnoma — kam naj gredo? Marsikaterega zanese, da hodi po breznicah, začno se dvomljiva znanja. Zaradi „gastarbajterjev“ tudi tako cvete pornografija, v revijah in filmih. Če ne bi bilo toliko tujcev v Nemčiji, bi jo že dolgo ne bilo več. Tako pa nemški založniki časopisov in proizvajalci filmov krepko služijo svoje denarje na račun zavestnega poneumljanja in kvarjenja zdomcev.

Razumljivo je, da so nerešeni problemi prostega časa za marsikoga priložnost, da se poda na pot kriminalitete: tatvine, ropi, poboji, seksualni delikti. Vendar je treba v obrambo naših ljudi povedati, da odstotek kriminalitete ne pri Slovencih in ne pri tujcih v Nemčiji ni višji kot pri Nemcih samih. To so ponovno ugotovile in objavile nemške oblasti — proti večkrat tendenčnim poročilom bulvarskega časopisja.

Socialno skrbstvo naših roja-

kov v Nemčiji je uradno zaupano nemški socialistični dobrodelni organizaciji „Arbeiterwohlfahrt“. Tako je domenjeno med Nemčijo in Jugoslavijo. Jugoslavija je s tem hotela svoje državljane odtegniti vplivom cerkvenih dobrodelnih organizacij. Vendar se Slovenci za te meje ne brigajo kaj dosti. Grede tja, kjer upajo najprej dobiti pomoč, in to so pogostoma prav slovensko župnišče ter slovenski socialni delavci in delavke, ki delajo v okviru nemške katoliške Caritas. Trenutno so take socialne delavke in delavci: v Munchnu dve, v Ingolstadt u eden, v Berlinu ena, v Stuttgartu ena sestra, v Frankfurtu ena in v Oberhausenu ena. — Pri Arbeiterwohlfahrt je nastavljenih kakih 100(?) jugoslo-

vanskih socialnih delavcev, med njim nekaj Slovencev in Slovenk.

Dela za naše zdomce je toliko, da ga je za obe organizaciji več kot dovolj. Iskanje in prevajanje dokumentov, izpolnjevanje obrazcev, iskanje služb, posredovanja glede delovnih pogojev in plač, iskanje stanovanj, iskanje jasli za dojenčke, iskanje otroških vrtcev, šol, obiskovanje bolnikov in zapornikov, pogovori z ljudmi v duševnih stiskah, pomoč v denarnih stiskah, tolmačenje pred sodišči, pri zdravniku, na delovnem mestu, na delavskem sodišču; to so glavne dejavnosti naših socialnih delavk in delavcev. Brez tega karitativnega dela si dobro organiziranega verskega in cerkvenega delovanja niti misliti ne bi bilo mogoče. (Bo še)

Predsednik odbora za Zavetišče škofa dr. Gregorija Rožmana Matevž Potočnik govori zbranim rojakom ob blagoslovitvi in otvoritvi zavetišča v nedeljo 31. avgusta (foto Marijan Šušteršič).

Iz dežja pod kap

(Ob dogodkih na Portugalskem)

Človek navadno vedno upa, da bo jutrišnji dan boljši, normalno se tudi trudi, da bi bil boljši. Zato pravimo, da je upanje pol življenja. Še več, je ena izmed bistvenih sestavin človeškega duha, neobhodno potrebno za zdrav življenjski optimizem.

V prizadevanjih za ta jutrišnji boljši dan človek poleg drugega pripravlja tudi različne spremembe v družbi. Spreminja obstoječe in hoče graditi novo, popolnejše, boljše. To lahko opazimo na vseh področjih človekovega življenja, tako verskem, kulturnem, socialnem, gospodarskem in političnem. Zaradi tega se tudi marsikaj žrtvuje in tvega. Delajo se tudi velike napake in pogoške.

Med upanjem današnjega in realnostjo jutrišnjega dne je večkrat velika razlika. Pričakovanja se ne uresničijo, morda je novi danes slabši, kot je bil včeraj. To se velikokrat dogodi v človekovem življenju. Praktično nam to pokaže primer teženj po spremembi v sodobni Portugalski. V tej deželi je približno pred petdesetimi leti Antonio de Oliveira Salazar hotel boljši jutri, a ni uspel, niti v pol stoletja mu ni uspelo. Tudi general Spínola je s svojim državnim udarom 25. aprila 1974 hotel boljši jutrišnji dan, a mu

je šlo še slabše kot Salazarju. Po nekaj mesecih so ga revolucionarji, katere je vodil, odstavili in potem je na Portugalskem začelo usihati še tisto malo svobode, ki so jo imeli pod prejšnjim režimom.

Oliveira Salazar

Kot že rečeno, se je približno pred petdesetimi leti pojavil na političnem pozorišču Portugalske profesor Oliveira Salazar. Vlado je prevzel leta 1932. Dežela je bila v neredu, ki je tipičen in lasten za vse latinske narode. Naravno dana lahkota govora in izbire besed jim omogoča, da znajo veliko povedati, z naravno bistroumnostjo vsaj nekoliko nakazati pravilen izhod, a je potem velik prepad med realnim spoznanjem in voljo do realizacije potrebnega. To vodi v nered, večkrat tudi v anarhije. Zato pride v latinskih deželah do vlad močne roke, enako v Evropi kot v Latinski Ameriki, da se ponovno vzpostavi red in kolikor toliko normalno življenje. Salazar se je v svojem času čutil sposobnega in upravičenega, da na Portugalskem naredi red in uvede potrebno avtoriteto. Nastopil je bolj kot gospodarski in socialni kot politični reformator. Kot profe-

sor je imel svoj profesorski prav, zato se kot tak zaveda, da on ve, zato uči, drugi pa poslušajo in odgovarjajo, kadar in kar so vprašani. Zamislil si je Portugalsko kot veliko predavalnico, v kateri bo učil in potem uvedel nov družbeni red, katerega temelje je hotel postaviti na socialni nauk Cerkve, pozneje konkretno na načela socialne okrožnice Pija XI. Quadragesimo anno. Pri aplikaciji tega pa je imel nesrečno roko, ker se je zagledal v izmaličeni korporativni sistem italijanskega fašizma.

Način, kako je nastopil Sala-

zar, ni nov v socialni zgodovini. Bili so poskusi že pred njim in tudi potem, ko je njegova zamisel socialne ureditve že prehajala v zaton.

Po drugi svetovni vojni je v poraženi Nemčiji krščanski demokrat Konrad Adenauer dal svojemu vladanju neke vrste patriarhalni značaj. Hotel je biti Nemcem dober družinski oče, toda v družini mora vladati red. Če bodo otroci pridni, bodo imeli veliko svobode. Bili so pridni in zgodil se je gospodarski in socialni čudež. Ko pa je prišel čas, se je pravočasno umaknil. Spo-

Podoba
Marije Pomagaj,
ki jo je pred 30. leti
naslikal v begunskem
taborišču Peggez
pri Lienzu v Avstriji
slikar Friderik Jerina
je sedaj v
v Ramos Mejiji
(foto Marijan Šušteršič).

znal je, da Nemci lahko živijo brez njegovega vodstva, da ni nadomestljiv.

Charles de Gaulle se je smatral za osvoboditelja Francije. Bil je vojak, ki je imel rad urejenost. Francija je potrebovala reda, ker je bila pred vojno in tudi po vojni v precejšnji moralni krizi in neredu. Čutil se je poklicanega, da naredi red, zastavil je trdno roko, odpravil korupcijo, dosegel stalnost vlad in omogočil, da je začela funkcionirati demokracija. Morda so katerikrat njegove težnje prehajale v avtoritarnost, vendar ni nikoli prestopil dovoljenih meja. Franciji je pomagal do notranje politične urejenosti in ugleda v svetu. Ko je prišel čas, se je umaknil.

V Italiji je Luigi Enaudi že kot proračunski minister in pozneje kot državni predsednik, finančni strokovnjak, imel zamisel, da je treba državne posle voditi podobno kot velika podjetja. Veliko je pripomogel, da je dežela uspevala in gospodarsko napredovala. Ko mu je potekel mandat, se je umaknil v zatišje.

Vsi trije so pokazali velik gospodarski, socialni in politični čut. Zavedali so se, da mora politik razumeti, kdaj je čas za prevzem oblasti, in še bolj, kdaj je čas za odhod, za prepustitev mesta drugim. In ravno tega je Salazarju manjkalo. V deželo je uvedel sicer red in dosegel v obdobju med dvema vojnama še kar zadovoljivo blagostanje. Zavedal se je, da ob-

staja homo faber in homo sapiens, a izgleda, da je pozabil, da zivi tudi homo politicus. Manjkalo mu je praktičnega političnega čuta, ni znal vzporediti stanovsko urejene družbe z načeli politične demokracije.

Če je njegova zamisel družbene in gospodarske ureditve bila tolerirana v obdobju med dvema vojnama, po drugi svetovni vojni zaradi globokih sprememb tega ni bilo mogoče več pričakovati. V Italiji je bil fašizem odstranjen kakor tudi njegova družbena ureditev. Ker je bil Salazar le preveč naslonjen na ta red, čeprav ga ni kopiral, zato je potem nanj padel pridevek tega totalitarnega sistema. Potrebna je bila prilagoditev novemu položaju, predvsem konkreten in odločen prehod iz avtoritarnosti v politično demokracijo. Stanovsko ureditev družbe in stanovske organizacije bi moral spraviti v sklad s politično demokracijo, to je, dovoliti politični pluralizem. Ker tega ni hotel, je Portugalska ostala izolirana in osamljena ter ni bila deležna tistega kulturnega in stvarnega napredka kot ostali evropski narodi.

Pomanjkanje politične svobode in stvarnega napredka je vzbujalo vedno večje nezadovoljstvo med ljudstvom, kar je imelo za posledico, da je Salazar izgubljal zaupanje. Hotel ga je obdržati z močno roko, a zaradi nepoznanja življenske realnosti mu tudi to ni uspelo.

Hotel je obdržati tudi kolonialni sistem in imperij, nekaj, kar ni uspelo Angliji in drugim kolonialnim silam, močnejšim kot je Portugalska. Kolonialna vojna je stala deželo veliko človeških in gmotnih žrtev, kar je stanje še poslabšalo. V teh razmerah je Salazar omahnil in zbolel. Tudi njegov naslednik Marcelo Gaetano ni hotel razumeti časa in pripeljati deželo iz avtoritarnega sistema v politični pluralizem ter končati kolonialno vojno. Prišlo je do oboroženega upora in odprave obstoječega reda. Končan je bil tudi poskus uvedbe stanovske družbene ureditve po krščanskih načelih, ki jo je Salazar

izmaličil, ker je ni hotel ali ni mogel pravilno razumeti. Vsekakor je naredil krščanskemu socialnemu nauku zelo slabo uslugo.

25. april 1974

Da bo prišlo do prevrata, je bilo pričakovati. Nemogoče se ni moglo obdržati. In dne 25. aprila 1974, ko so bili portugalski škofje zbrani na redni seji v Fátimi, je general Spínola izvedel državni udar. Vlado je prevzela vojaška junta pod njegovim predsedstvom.

Za Portugalce je nastopil zopet nov, pričakovani jutrišnji dan, ki bi jim naj prinesel svobodo, gospodarski in socialni na-

Mladinski zbor iz San Justa, ki ga vodi Andrej Selan, na mladinskem pevsko-glasbenem festivalu v soboto 23. avgusta v Slovenski hiši (foto Kazimir Keber).

predek ter konec že nesmiselne kolonialne vojne. Pričakovanja so bila upravičena, a jih nosilci upora in nove oblasti niso razumeli.

Vsako človekovo dejanje vodijo ideje, ki mu dajo pravi smisel. Tudi revolucionarji 25. aprila so jih imeli in takoi pokazali, katere so, ki jih vodijo in jim hočejo služiti. Že prvi teden se je pokazalo, da so njihove ideje različne, kakor tudi zamisel bodoče ureditve, da obstajajo velike razlike. Bili so si edini v zrušitvi prejšnjega režima, razhajali so se pa ob dejstvu, kakšna naj bo nova Portugalska. Zmerni so imeli idejo svobode in političnega pluralizma, komunisti in marksisti vseh vrst pa so postavljali zahtevo uvedbe državnega socializma.

Začela se je borba med demokratično in marksistično tezo. Vsaka skupina je hotela uresničiti svoje, kar je privedlo do medsebojnih trenj in nezaupanja. V tem boju je zmagala drzna manjšina, komunisti in njihovi sopotniki. Spinola je moral odstopiti. Najbrž je ob tem udarcu spoznal, da je bil le orodje skupine, ki je vtihotapila svojo idejo v vojaške vodilne vrste, ne da bi se drugi tega zavedali. Pokazalo se je, da Salazarjev in Gaetanov protikomunizem tega ni mogel preprečiti in je bil še celo rodovitno polje za njegovo rast in razvoj. Sodobni trojanski konj je stopil na plan.

Po odstranitvi Spinole je postala pot v komunizem skoraj na stežaj odprta. Čeprav so pri volitvah v ustavodajno skupščino 25. 4. 1975 komunisti ostali v veliki manjšini, jih to nič ne moti, ker je oblast v njihovih rokah. Po njihovi teoriji in praksi v drugih deželah komunizem kot manjšina vedno vlada in ustrahuje večino, zanika mandat ki ga je ljudstvo dalo demokratični večini, in vladajo s silo. Njihova večina sloni na realni posesti oblasti, policiji in orožju ter nasilju. In to so dosegli.

Portugalsko ljudstvo je še na slabšem, kot je bilo pred prevratom. Revščina je še večja, svobodo ubijajo, vsak dan znova križajo. Zopet se je pokazalo, da je marksizem dejansko tekom svoje ga obstoja ostal na isti točki kot ob Marxovi smrti. Ni pokazal razvoja, ne napreduje s časom, ne razume vsakokratne dobe in razmer. Morda se njegovi pripadniki razlikujejo po tem, da se gredo pristaše mladega ali starega Marxa, nihče pa ne razume, da je ideologija tako v socialnem, gospodarskem kot političnem pogledu praktično neizvedljiva. Povsod, kjer pride na oblast, išče virov v zmešnjavi Marksovih pojmov, ne razume pa potreb ljudi in dobe, v kateri živimo. Namesto da bi služil človeku in pomagal, ga sili in priganja, da bi naj slepo služil nemoralni diktaturi. Zaradi nerazumevanja človeka

in dobe, zaradi svoje nerealnosti in neživljenskosti, povsod kjer pride na oblast, prinaša revščino in pomanjkanje, nasilje in tiranijo. V kolikor se oddaljuje od togih marksističnih nauk, v toliko mu uspe graditi napredek.

Kot vedno in povsod tudi na Portugalskem komunisti omejujejo svobodo Cerkvi, jo preganja, jo kakor tudi vsakega, ki drugače misli. Gospodarstvo je v krizi, ljudje trpijo pomanjkanje. Ne gre jim za dobrobit ljudstva, ampak za oblast, katere bi se radi v celoti polastili, v kolikor je že nimajo.

Poskus uvedbe diktature je padel na ramena ljudi, ki so hrepeli po svobodi. Zaželeni in pričakovani jutrišnji dan je veliko slabši, kot je bil včeraj, pričakovati pa je še slabše. A kljub vsemu nasilju tudi Portugalcem ostane upanje in hrepenenje po svobodi, ki je bistvena sestavina tudi njihovega duha.

To upanje v boljši jutrišnji dan in hrepenenje po svobodi nosita v sebi nezlomljivo silo, ki je ni mogoče premagati. More se ju za nekaj časa potisniti v ozadje ali celo ustrahovati, a vendar pride čas, da hrepenenje po svobodi in demokraciji premaga tiranijo. Morda ta dan ni daleč in bodo Portugalci pretrgali verige, v katere jih hoče vtakniti komunizem.

V začetku septembra 1975.

Avgust Horvat

Ludvik Zorzut

V štalici, na slamici

Tiho, tiho!

V štalici, na slamici

Detece leži.

Tiho, tiho!

V štalici, na slamici

Detece spi.

Kdo ste, zemljani vi, od kod prihajate, kje vaš je rod, ki našemu podoben je po lepi rasti, po licu, po jeziku, v poštenosti in časti, ki se modrost v očeh vam svita in poje v žilah kri vam plemenita? Kdo ste, zemljani vi, od kod prihajate, kje vaš je rod?

Od Save smo in Drave,
od Mure, Soče, Zile,
božične zarje
so nas prebudile,
peljale k Teru in Nadiži
pogledat, če pri vas
še pójete po stari viži.
Slovenci smo, pri jaslicah
vsi svečani,
ko z nami zbrani ste še vi
slovenski Benečani.

Tiho, tiho!

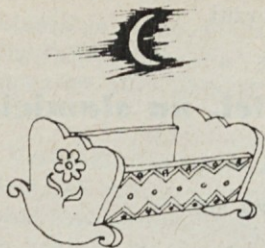
V štalici, na slamici

Detece leži.

Tiho, tiho!

V štalici, na slamici

Detece spi.

v družini

Izkustvo človeške ljubezni kot predpogoj uspešnega prvega obhajila

Uvod

Prvo obhajilo sodi med odločilna dejanja krščanskega življenja. Od prvega obhajila in od naslednjih obhajil, vse do konca zemeljskega življenja, je odvisna duhovna rast vernika. Posebno je od prvega obhajila odvisno notranje zadovoljstvo in dejanska ljubezen do Boga. Vernik mora svojo povezavo z Bogom tudi čustveno doživljati in se v srcu veseliti svojega božjega otroštva. Sodoben kristjan ne živi samo od vere in upanja, pač pa predvsem od ljubezni. Ta ljubezen pride do izraza posebno pri prejemanju evharistije.

Otroke vodimo k prvemu obhajilu „ko so prišli k pameti“ (kan. 859, 1). Izraz sam pravi, da so bili otroci do tega časa sicer pametna bitja, niso pa še svoje pameti uporabljali. Pamet pa pomeni tukaj predvsem razumsko spoznanje in potem spoznanje nasploh. Tega spoznanja in znanja pa še niso imeli.

Če otroci niso imeli razumskega spoznanja, še ni rečeno, da so bili do te dobe nedelavni. Posebno čustveno so vse doživljali. Čustvenost je prav v detinski in zgodnji otroški dobi značilna dejavnost. Nikdar v življenju človek tako globoko in močno ne občuti kot prav v času neposredno pred prvim obhajilom.

To pa je tudi že namig, v kateri smeri naj se vrši priprava na prvo obhajilo. Gotovo ne na torišču znanja, ker tega še otroci niso zmožni — saj so komaj začeli uporabljati pamet — prav tako ne na torišču hotenja — saj je pravo hotenje odvisno od razumskega spoznanja — isto tako tudi ne na torišču delovanja — saj je otrokovo dejstvovanje skrajno omejeno. Resnična priprava se mora za prvo obhajilo otrok izvršiti na polju čustvenega doživljanja.

Otrokovo čustveno doživljanje se vrši v vseh oblikah človeške ljubezni: otrok doživlja ljubezen

med očetom in materjo, čuti, kako ga starši, to je oče in mati, imajo radi, otrok doživlja ljubezen med brati in sestrami, otrok je priča ljubezni očeta in matere do njihovih staršev in sorodnikov, otrok izkuša ljubezen cele družine do sosedov, otrok doživlja ljubezen družine do svojega naroda in do drugih narodov.

Ko katehet pripravnikom za prvo obhajilo pove: „Dragi otroci! Jezus Kristus bo pod podobo kruha prišel k vam, zato ker vas ima neizmerno rad.“ si bo vsak otrok pod besedo „imeti rad“ in „iz ljubezni do vas“ predstavljal tisto, kar je v različnih oblikah človeške ljubezni izkusil do tedaj v svoji družini.

Prav tako je od izkušnje ljubezni v družini odvisen odnos otroka, in pozneje mladostnika, in končno odraslega človeka do Boga. Saj je glavna oznaka za Boga ljubezen (1 Jan 4, 8).

Nič manj ni od izkustva ljubezni odvisen celoten odnos vernika do krščanstva. Krščanstvo je zgodovina ljubezni Boga do človeka. Najprej je Bog človeka iz ljubezni postavil v nadnaravni red milosti božje in ga naredil za svojega otroka. Prav iz iste ljubezni je potem po prvem padcu poslal svojega edinorojenega Sina, da bi ljudi in vsakega človeka odrešil. Brez ljubezni Boga do človeka krščanstva sploh ni mogoče razumeti. Zato tudi krščanstva ni brez ljubezni. Prav izkustvo ljubezni je odločilnega pomena za

pravi odnos ljudi in vernikov do krščanstva.

Izkustvo ljubezni med očetom in materjo

Otrok je gledalec in opazovalec ljubezni, ki vlada med njegovim očetom in materjo. Otrok je priča ljubezenske igre med dvema osebama, ki sta mu najbolj pri srcu. Vsak dan, vsako uro in vsak trenutek se odigrava pred njim celotna problematika najgloblje, najbolj pristne in najbolj človeške ljubezni, to je ljubezni med možem in ženo. Ta ljubezen pa ni samo človeška ljubezen, temveč tudi božja, saj je bila po zakramentu zakona povzdignjena v božjo ljubezen. Dostikrat menijo ljudje, da se otroci komaj v filmu „naučijo“ ljubiti in da so do trenutka, dokler niso vstopili v kinodvorano ali videli ljubezenske igre na ekranu, bili popolni analfabeti v človeški ljubezni. To je zelo enostavno gledanje na to vprašanje. Otrok je pred prvim obhajilom že celih sedem let, ne da bi moral plačati vstopnino, prisostvoval najpopolnejši ljubezni, ki je sploh mogoča na zemlji. To je ljubezenska igra dveh krščanskih zakoncev, ki sta oče in mati otroka-gledalca. Zato tudi ne moremo govoriti, da so otroci ob puberteti neizkušeni v ljubezni. Ali vse tisto, kar so videli pri svojih starših (seveda ne mislimo tukaj na spolne odnose), ne sodi k ljubezni?

Otroci so dan za dnem prisostvovali izrazom ljubezni očeta do matere: spoštovanje, plemenitost, skrb, zavzetost, pripravljenost na žrtev, premagovanje, ljubeznivost, nesebičnost in celo vrsto drugih načinov plemenite moške ljubezni do ženske.

Prav tako so bili otroci priča ljubezni matere do očeta: občudovanje, predanost, zaupanje, požrtvovalnost, željo, da bi bil vedno pri njej in otrokih, božajoče poglede, zaskrbljenost, da bi bila hrana, stanovanje, perilo, red, otroci itd. vedno po očetovi volji.

Otroci so tudi videli, kako je prišlo v družini do težkih položajev: ekonomske težave, bolezni, nesreča, odnosi do lastnih staršev itd. Ti položaji so družino ali še bolj vezali v ljubezni med seboj, ali pa so bili vzrok, da je ljubezen pojemala ali celo izginjala.

Med 30 otroci-pripravniki na prvo obhajilo jih je mogoče 5 takih, ki bi mogli dati svojim staršem oceno „odlično“ za medsebojno ljubezen, drugih 5 bi moglo dati svojim staršem oceno „prav dobro“, tretjih 5 „dobro“, četrta skupina po 5 otrok „zadostno“, peta skupina „slabo“ in šesta skupina po 5 otrok „nezadostno“. Kako različno se sedaj otroci pri pripravi na prvo obhajilo odzivajo na katehetovo razlago, ki pravi, da „pride Jezus iz ljubezni v naše srce“. Otrok, ki bi mogel dati svojemu očetu in materi „odlično“ iz medsebojne ljubezni, bo od veselja vzkliknil:

„To je tisto, kar je pri mami in očku tako lepo“. Otrok, ki bi mogel dati staršem „prav dobro“, bo malo manj navdušen. Otroci pa z oceno „dobro“, „zadostno“ za svoje starše, pa bodo mogoče razočarani. Tisti, ki bi morali dati staršem oceno „slabo“ in „nezadostno“, pa bodo verjetno zaprepaščeni in si bodo želeli, da „Jezus ne bi prišel k njim iz take ljubezni“.

To je osnovna izkušnja, ki jo prinese otrok s seboj k pripravi na prvo obhajilo. Te izkušnje katehet ne more spremeniti. Če je dobra, bo mogel nanjo graditi izkustvo ljubezni do Jezusa Kristusa in do Boga. Prav tako bo tudi razumevanje krščanstva v takih otrokih naletelo na zelo ugodna tla. Če pa je taka izkušnja manj dobra ali celo uničujoča, bo verjetno otrok v svojem odnosu do Boga in krščanstva trpel veliko škodo.

Izkustvo ljubezni staršev do otroka

Če je bil otrok v igri ljubezni med očetom in materjo samo opazovalec, je v izkušnji ljubezni staršev do otroka glavni soigralec. Otrok na svojem bitju izkusi vse oblike in učinke ljubezni: zavarovanost, skrb, zavzetost, varnost, dobrohotnost, pomoč, pripravljenost za žrtev, junaško odpoved, veselo razpoloženje sredi največje žrtve in celo vrsto drugih dokazov ljubezni.

Tudi v taki obliki ljubezni bi mogel otrok — če bi bil tega zmožen — dati svojim staršem rede od odlično, preko prav dobro, dobro, zadostno do slabo in nezadostno.

Če potem otrok pri pripravi na prvo obhajilo sliši od kateheta „Jezus prihaja k vam, dragi otroci, iz ljubezni“, si predstavlja vse lepo, vzvišeno in prijetno itd., kot občuti v ljubezni svojih staršev, ki si zaslužijo „odlično“. Nekoliko manj bo otrok vesel, če ima starše, ki ga ljubijo samo za „prav dobro“ ali „dobro“. Otroci, ki občutijo od svojih staršev „slabo“ ali „nezadostno ljubezen“, pa bodo verjetno utrpeli zelo veliko škodo prav ob spoznanju, da „prihaja Jezus k njim iz ljubezni“.

Tudi tukaj katehet samo sprejema otroke take, kakršne so jih „naredile“ družine. Od izkušnje v družini je potem odvisna vsa nadaljnja vzgoja v krščanski ljubezni do evharističnega Jezusa in do Boga Očeta in končno pravilni ali nepravilni odnos do krščanstva.

Izkustvo ljubezni med brati in sestrami

V družini pa so tudi bratje in sestre. To je prava človeška izkušnja ljubezni na isti ravni. Pri ljubezni med očetom in materjo je bil otrok gledalec, pri ljubezni staršev do otroka je otrok sprejemal ljubezen od oseb, ki stojijo

na višji stopnji. Šele pri bratovski ali sestriški ljubezni občuti otrok ljubezen na isti ravni.

Brez dvoma okusi otrok prijetnost ljubezni: sožitje z osebami, ki jih do vseh potankosti iz vsakdanje izkušnje dobro pozna, točno ve, kako se bodo bratje in sestre odzivali na razne dražljaje in kako se bodo vedli v različnih življenjskih okoliščinah, občutje povezanosti in pripadnosti k isti skupini in končno doživetje, da so vsi skupaj družina. Ljubezen med brati in sestrami podpira rast zdravih odnosov do okolice, ker vključuje poznanje ljudi, potrebo po zaupanju in določeno življenjsko izkušnjo.

Otrok pa izkusi tudi neprijetne posledice večjega števila članov v isti družini. Predvsem gre tu za izkustvo odpovedi. Če je v družini samo en otrok, je vse samo zanj. Če jih je pa več, se vse deli s številom bratov in sester. Če stara mama prinese ob obisku pomaranče ali eno pomarančo, so vse pomaranče ali cela pomaranča za otroka edinca. Če je v družini četvero otrok, bo dobil vsak otrok — v primeru, da je stara mama prinesla štiri pomaranče — samo eno, če je prinesla samo eno, bo dobil vsak otrok samo eno četrtino. Podobno se denar družinskega proračuna za otroke deli med število otrok. Posamezen otrok dobi toliko manj, kolikor več otrok je. Isto velja z materjo in očetom. Če je v

družini samo en otrok, je mamica čisto samo za otroka in je očka ves za edinca. Če pa je otrok več, se mamica in očka dajeta med vse otroke in vsak otrok dobi le „tolikšen del“ očeta ali matere, kolikšen mu po delitvi med brate in sestre pripade.

Položaj brata ali sestre v družini je zelo mnogovrsten in mnogoznačen. Zato je tudi izkušnja bratovske in sestrinske ljubezni zelo mnogovrstna. Gotovo pa otroku zelo pomaga, da tudi prvo srečanje z Jezusom Kristusom, ki prihaja k njemu „iz ljubezni“, mnogo bolj bogato doživi in občuti človeško ugodje po naliki bratovske in sestrinske ljubezni.

Tudi glede bratovske in sestrinske ljubezni more imeti otrok zelo različno izkušnjo. Lahko jo oceni z redi od „odlično“ do „nezadostno“. Od reda ljubezni med brati in sestrami je odvisno tudi izkustvo ljubezni, ki jo bo otrok imel ob prvem obhajilu.

Izkustvo ljubezni iz ravnanja staršev s svojimi starši in sorodniki

V družini so pa tudi starši očeta in matere. Izredno važno za izkustvo ljubezni je ravnanje matere s svojimi starši in z očetovimi starši in narobe, odnos očeta do svojih staršev in do materinih staršev. Tukaj je možno zelo veliko stopenj, saj gre za šest oseb, ki so med seboj povezane

z najtesnejšim sorodstvom, ali pa krvne povezanosti sploh ni. Svoje starše človek navadno mnogo bolj spoštuje in ceni, kot starše svojega življenjskega druga, s katerimi je mogoče ob začetku zakona imel celo neprijateljske odnose.

Tukaj je otrok zopet samo opazovalec: vidi in čuti, kako starši ravnaajo z njegovo staro mamo in starim očetom. Kljub temu pa občuti tudi sam, kako se počutijo stari ata in stara mama. Te osebe so posebno v sodobni družbi zelo blizu otroku in otrok njihovo uso-do jemlje v veliki meri za svojo usodo.

Prav tako otrok doživlja odnos do svojih stricev in tet. Otrok čisto natančno ve, katera izmed tet ali stricev je v družini zažele-na ali ne. Več ali manj ve tudi za razloge, ki morejo razmerja do očetovih in materinih bratov ali sester opravičevati ali jih obteževati.

Brez dvoma dobri odnosi do stricev in tet otroku njegovo izkušnjo ljubezni bogatijo, slabi odnosi pa kvarijo in uničujejo.

To izkustvo ljubezni bo imelo potem tudi pri pripravi na prvo obhajilo in posebno še na doživetja pri prvem obhajilu zelo važno vlogo. Lepa izkušnja ljubezni bo otroku pomagala bogatejše doživljati prvo srečanje z Jezusom Kristusom „iz ljubezni“, slaba izkušnja ljubezni pa bo otroku obteževala njegov odnos do Boga.

Odnos do živali

Močno čustveno navezanost čuti otrok tudi do živali, npr. do psička, mucka, kanarčka, piščancev, golobov itd.

Ob smrti katerega izmed teh živalskih prijateljev more otrok doživeti silne čustvene pretrese, ki odločilno vplivajo na njegovo nadaljnjo osebnostno rast.

Brez dvoma more tudi izkustvo odnosov do takih prijateljev otroku ali obogatiti ali okrniti izkustvo ljubezni pri prvem obhaju. Posebno zadnji primer bi se mogoče komu zdel nekoliko pretiran, vendar za otroka, ki doživlja svet animistično ali oživljeno s človeško izkušnjo, to ne more biti nemogoče.

Seme pada na različna tla

Če sedaj vsa izkustva ljubezni, ki jih otrok prinaša s seboj k pripravi na prvo obhajilo, združimo v eno samo veliko izkušnjo ljubezni, kjer posamezne oblike izginejo in ostane samo tisto „prijetno ob navzočnosti ljubezenske osebe“ in „pripravljenost, da komu storimo dobro“, potem moramo reči, da je vsak otrok čisto svoj primer in da ni dveh otrok, ki bi katehetove besede „Jezus prihaja k nam iz ljubezni“, dojemala na isti način. To pa tudi že kaže, na kako različno „zemljo“ pada božja beseda in kako različen sad bo ta beseda v različnih otrocih obudila.

Valter Dermota

Lučka Pavšer, Maruška Batagelj, Rok Fink, Martin Dobovšek in brata Žnidar na pevsko-glasbenem festivalu (foto K. Keber).

Sveta birma – nadaljevanje prvih binkošti

Prejeli boste Sv. Duha

Kar živi, raste in se razvija. Iz malega postaja veliko in končno doseže polnost svoje rasti. Kar ne raste in se ne razvija, svoje zrelosti ne doseže. Samo kar je zdravo in zrelo, lahko v polnosti izvrši svojo nalogo, doseže svoj namen.

Tako je v naravnem življenju. Podobno je tudi v življenju milosti.

Pri krstu se odpustijo grehi, krščenec prejme božje življenje in postane božji otrok. Vtisne se mu znamenje, po katerem postane ud Cerkve in deležen Kristusovega duhovništva.

Pri birmi pa kristjan prejme Sv. Duha, ki mu krepí krščansko življenje, mu vtisne zakramentalno znamenje, ki ga še popolneje poveže s Cerkvijo. Birma krščenca ne samo posveti, ampak mu nalaga veliko dolžnost, da z besedo in dejanjem razširja in brani vero.

Pri obhajilu se kristjan krepča s Kristusovim telesom, da postaja kot živ ud Kristusa vedno tesneje z njim povezan in vedno bolj njemu podoben. Tako postaja vedno bolj deležen božjega življenja in prihaja do popolne ljubezni. Le kot zrel kristjan je sposoben

docela izpolniti svojo življenjsko nalogo in doseči svoj končni cilj: priti v nebesa.

Krst, birma in obhajilo nas torej ne samo uvajajo v krščansko življenje, temveč nas v njem tudi utrjujejo. Odtod njihov pomen v življenju kristjana. Največkrat je delitev zakramenta združena z velikimi slovesnostmi, ki naj bi bile zunanje znamenje velikih skrivnosti v človekovi duši.

Sv. Duh nas posvečuje

Posvečenje je delo Sv. Duha. V sv. pismu beremo, kako je Sv. Duh dajal Kristusu moči, da je spolnil svoje odrešenijsko poslanstvo. Ko je bil Jezus v Jordanu krščen, je prišel nadenj Sveti Duh. Vodil ga je in podpisal pri njegovem delu. Ko je govoril v nazareški shodnici, je Jezus nase obrnil besede preroka Izaija: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je mazilil. Poslal me je, da oznanim blagovest ubogim; da naznanim jetnikom oproščenje in slepim pogled, da izpustim zatirane v prostost in oznanim leto božjega usmiljenja“ (prim. Lk 4, 18 — 19).

Svojim učencem je Jezus obljū-

bil, da bo tudi njim poslal Duha resnice, ki jih bo vodil k popolni resnici in ki bo vedno ostal pri njih. Dajal jim bo moči, da se pred preganjalci ne bodo bali izpovedati svoje vere.

Kar je Jezus obljubil, je izpolnil na binkoštni praznik — deseti dan po svojem vnebohodu. Poslal je Svetega Duha apostolom, ki so bili zbrani z Marijo in drugimi učenci. Napolnjeni s Svetim Duhom so apostoli začeli oznanjati velika božja dela. Mnogi so verovali njihovemu pričevanju, da je Jezus vstal od mrtvih, in so se dali krstiti. Bilo jih je okoli tri tisoč. Tudi ti so prejeli Svetega Duha.

Od tedaj so apostoli s polaganjem rok delili zakrament birme in birmanci so na ta način prejeli Svetega Duha. Tako se z birmo na neki način v Cerkvi nadaljujejo prve binkošti.

Birski obred je bil v zgodovini Cerkve različen. Na vzhodu so jo delili obenem s krstom. Tako delajo še danes pri mnogih vzhodnih Cerkvah. Na zahodu pa se je kmalu uveljavila navada, da se birmo delili posebej, in tako je ostalo vse do danes.

Škof vsakemu birmancu položi roko na glavo ter ga na čelu mazili s krizmo (to je oljčno olje, ki mu je primešan bazalm in dišave) medtem moli: Sprejmi potrditev — Dar Svetega Duha. Polaganje rok na birmanca pomeni, da pride nanj Sveti Duh in da je birmanec božja lastnina.

Maziljenje pa pomeni, da je Sveti Duh birmanca posvetil in mu dal svoje darove.

Darovi Svetega Duha pomagajo človeku krščansko živeti.

Zreli kristjani — apostoli

Kar je zrelo, ne živi samo zase. Daje se drugim. Prejeto življenje posreduje potomstvu.

Kdor dobro pripravljen sprejme birmo, je sposoben za zrelo krščansko življenje. Pripravljen mora biti, da vero posreduje še drugim.

S svojim življenjem in delovanjem vpliva na druge. Tako opravlja apostolsko delo. Zakrament birme je zato zakrament krščanskega apostolata. Birmanec ima pravico in dolžnost, da združen z Jezusom opravlja njegovo trojno službo: učeniško, duhovniško in vodniško. Vsak se mora po svojih močeh in stanu primerno truditi, da bi vsi ljudje na zemlji spoznali Boga in njegovo ljubezen do nas ter prejeli odrešenje.

Apostolat zahteva od kristjana, da tudi sam neprestano raste in dozoreva v resnični veri, upanju in ljubezni.

Popoln vzor apostolskega življenja je preblazena Devica Marija, kraljica apostolov. Dokler je, tako kot vsi ljudje, živela na zemlji življenje, polno družinskih skrbi in truda, je bila vedno najtesneje združena s svojim Sinom in je na edinstven način sodelovala pri Odrešenikovem delu.

kaj
pravite?

Skrb za trupla umrlih in grobove

Ali mrtvim kaj koristi naša skrb za njihovo truplo in njihove grobove?

Pokop mrličev je človeštvo uvedlo iz ozira na mrtve in na žive. Zaradi živih zato, da jih ne bi pogled na telo mrtvega navdajal z nekim strahom in da ne bi razpadajoče telo v njih zmanjšalo spoštovanja in ljubezni do ljudi, katerim je telo pripadalo. Seveda posebno tudi iz higienskih razlogov, ker bi razpadajoče truplo bilo verjetno leglo nevarnih bolezni.

V duhovnem oziru pa koristi

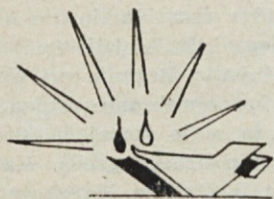
živim s tem, da se v njih ob obiskovanju grobov poživilja in utrjuje vera v vstajenje mesa. Mrtvim samim pa v toliko koristi, da njihovi svojci in prijatelji pri njih grobovih molijo zanje. Grob, posebej še če je okrasen s kakšnim pomenljivim, čeprav preprostim spomenikom ali verskim simbolom, žive obiskovalce spominja mrtvih in jim navdaja misel, da molijo za njih srečo.

Pogani so mislili, da je pokop mrliča zato potreben, da mrtvi najdejo svoj mir. Seveda je ta misel zmotna in kristjana nevena. Dejstvo pa, da je grob mrtvega na blagoslovljenem prostoru, mrtvemu v toliko koristi, v kolikor Cerkev pogosto moli za vse tiste, ki so pokopani na blagoslovljenem pokopališču.

Kar pa se tiče pogrebnih vencev, rož, dragocenih krst in podobnega, so te stvari le v tolažbo živim, v nobeno korist pa mrtvim. Zato bi bilo po svoje boljše — in se ponekod med kristjani ta običaj že izvaja — da bi se namesto vencev in rož dala vsota denarja bodisi Cerkvi ali dobrodelnim ustanovam ali pa revežem in bi ti iz hvaležnosti molili za mrtvega, kar bi temu resnično koristilo.

Je pa naravno in zato Bogu vsečno, da človek pravočasno poskrbi za usodo svojega telesa po smrti. Naše telo je del naše človeške narave, je bilo posvečeno z bivanjem sv. Trojice v nas in tudi Kristusa pod podobo kruha in vina v sv. obhajilu in je po

svoje sodelovalo pri vsem dobrem, ki smo ga storili v svojem življenju. Človek zato svoje telo ljubi in mu ne more in sme biti vseeno, kaj se bo po smrti z njim zgodilo. Zato je tudi čisto naravno in pravilno, da sorodniki ali prijatelji umrlega storijo vse primerno za njegovo mrtvo telo. Sv. Avgustin k temu lepo pripominja: „Če so obleka staršev, njih prstan in druge njihove reči toliko bolj drage preostalim otrokom, kolikor bolj so imeli radi svoje starše, potem bodo še neprimerno lepše poskrbeli za njihova trupla, ki so bila staršem mnogo bolj draga in lastna, kot pa kakršnakoli obleka, ki so jo nosili v življenju. Zato storimo lepo delo telesnega usmiljenja, če primer-no poskrbimo za mrtvo telo svojih dragih, ko sami tega več ne zmorejo storiti.

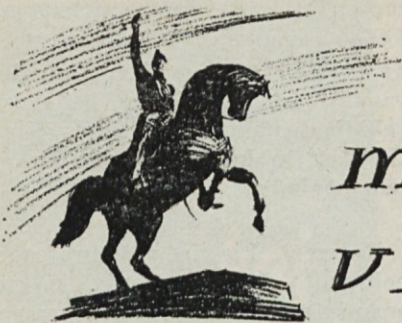
Ima vsak človek angela varuha

Zelo sem bila razočarana, ko nam je veroučni profesor v šoli razlagal, da nima vsak človek svojega angela varuha; da ga imajo samo duhovniki, redovnice,

cerkev in razne verske ustanove. Vedno sem se z velikim zaupanjem zatekala k svojemu angelu varuhu in zato živim sedaj v velikih dvomih. Prosim pojasnila, „koliko“ in kakšna je resnica v tem pogledu.

Ne vem, kje je vaš profesor pobral to čudno mnenje, ki ga omenjate, da imajo namreč samo nekateri privilegiranci svojega angela varuha. Pri nobenem teologu še nisem zasledil tega nauka, še manj seveda v kakšnem cerkvenem dokumentu. Bodite mirni in se naprej še zatekajte k svojemu angelu varuhu, ki ga resnično imate. Razodet nauk je, da ima vsak kristjan svojega angela varuha, po katerem ga Bog varuje, brani in vodi. V evangeliju je dosti dokazov za ta nauk. Spominim Vas samo na besede Jezusove, kjer svari svoje učence, da ne bi pohujšali katerega izmed malih otrok, ki vanj verujejo, „kajti resnično vam povem, da njihovi angeli neprestano gledajo v nebesih obličje mojega Očeta, ki je v nebesih“. Seveda si ne smemo predstavljati angelov varuhov kot neke vrste nadzornikov ali stražnikov. Njihova naloga je v tem, da vodijo svoje varovance k večnemu zveličanju po poteh, ki jih je nakazal Bog. Varujejo nas pa tudi časnih nesreč in bolečin, kadar je to v namenih božje Previdnosti, ki človeka končno vodi.

dr. Alojzij Kukovica

med nami v Argentini

Nova maša misijonarja Petra Opeka

Prvo nedeljo v oktobru je bila v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi v buenosaireskem predmestju Lanús nova maša lazarista Petra Opeke. Bil je to praznik ne le za njegovo številno sorodstvo in krajevne lanuške rojake, temveč za vso slovensko skupnost Vélikega Buenos Airesa, saj so na slavnost nove maše prihiteli rojaki iz vseh slovenskih naselij.

Cerkev so vaščani okrasili z veneci po stari slovenski navadi. Ko se je novomašni sprevod približal cerkvi, je novomašnika pozdravila s priložnostno pesmijo njegova sestra Lucija, sestra Cvetka mu je izročila novomašni križ, oče in mati pa sta ga prekrizala na čelu. Z novomašnikom je somaševalo več duhovnikov, pridigal pa je misijonar Franc Buh. Med mašo je prepeval cerkveni zbor pod vodstvom organista Ivana Meleta. Novomašni svatje in rojaki so povsem napolnili prostorno cerkev. Novomašno kosilo je bilo v dvorani Baragovega misijonišča. Med kosilom

so novomašniku in njegovi družini čestitali novomašni pridigar g. Buh, vodja Baragovega misijonišča g. Franc Sodja CM, delegat msgr. Orehar, dr. Filip Žakelj, novomašnikov sošolec misijonar Rado Sušnik, učiteljica ga. Zdenka Janova, v imenu sorodnikov g. Janez Jelenc, nazadnje pa se je vsem zahvalil novomašnik sam. Ob 5 popoldne so bile v cerkvi pete litanije Matere božje.

Novomašnik se je rodil 29. junija 1948 v San Martinu v Argentini. Njegov oče Alojzij, doma iz Topola, župnija Begunje pri Cerknici, je bil kot domobranec vrnjen iz Vetrinja in se je skoraj čudežno rešil izpred množičnega groba. Mati Marija je iz številne Maroltove družine iz Gornjih Podpoljan, župnija Velike Lašče. V zakonu je bilo rojenih 6 hčera in 2 sinova.

Poleg redne argentinske šole je Peter obiskoval sobotno slovensko šolo v Ramos Mejiji, zadnji dve leti osnovne šole pa napravil v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi, ravno tam tudi 3 razrede gimnazije, ki jo je pa nato nadaljeval in kon-

čal v lazaristovskem zavodu v Escobarju. Noviciat je opravil v San Miguelu. Po končanem noviciatu so ga predstojniki poslali študirat filozofijo v Ljubljano. Dve leti je bil potem na Madagaskarju, kjer je delal kot zidar in se ukvarjal tudi s poljedelstvom, obenem pa spoznaval razmere, kjer bo deloval kot misijonar. Zadnja tri leta pa študiral bogoslovje na Katoliškem teološkem inštitutu v Parizu. Posvečen je bil na zadnjo nedeljo v septembru v največjem argentinskem Marijinem božjepotnem svetišču v Lujanu. Februarja prihodnjega leta bo odšel v slovenski misijon na Madagaskar.

Novomašniku in njegovi družini čestita tudi naša revija in želi, da bi novi slovenski misijonar, ki je izšel izmed nas, velikodušno in uspešno deloval pri grajenju božjega kraljestva na Madagaskarju.

Žegnanje v San Martinu

V nedeljo 24. avgusta so rojaki iz sanmartinskega okraja praznovali 27. obletnico slovenske maše v kraju. Žegnanje se je začelo z mašo v sanmartinski stolnici, kjer imajo Slovenci slov. službo božjo vsako nedeljo ob pol devetih. Maševal je g. Jure Rode, ki je duhovniško oskrboval rojake v okraju zadnjih 6 let in pol, sedaj pa odšel na višje študije v Rim. Med mašo je pel Slovenski pevski zbor pod vodstvom Slavka Rupnika.

Po maši so se rojaki napotili v Slovenski dom, kjer je odbor doma pripravil poslovitev od dušnega pa-

stirja Rodeta in skupno kosilo. Spored je obsegal poslovilne besede kulturnega referenta Stanka Oberžana, petje zbora, zahvalo učencev Rožmanove šole in predsednika šolskega odbora Andreja Makeka, zastopnikov SDO in SFZ Mojce Oberžan in J. Rupnika, predsednice Lige žena in mater ge. Mirjane Voršičeve, prof. Naceta Frančiča v imenu pevskega zbora, predsednika doma Franca Zorca in dr. Alojzija Starca v imenu slovenskega dušnega pastirstva. Po zahvalnih besedah g. Rodeta je bilo skupno kosilo ob zelo številni udeležbi sanmartinskih rojakov.

Mladinski pevsko-glasbeni festival

V soboto 23. avgusta ob pol devetih zvečer je bil v dvorani Slovenske hiše pevsko-glasbeni festival, ki ga prirejata vsako leto zvezna odbora SDO in SFZ. Dvorana je bila polno zasedena. V 1. delu so nastopili zbor „Mladina“ iz Carapachaya, ki ga vodi Terezka Prijatelj, deklški sekstet iz Slovenske vasi (Ivan Mele) in mešani mladinski zbor iz San Justa (Andrej Selan), vsak s 3 pesmimi.

V 2. delu so se na odru zvrstili Ciril Loboda (harmonika), duet Maruška Batagelj in Lučka Pavšer, duet Franci Schiffrer in Janez Rode, tenorist Janez Zorec in nazadnje Slovenski inštrumentalni ansambel (Rok Fink in Martin Dobovšek z električnima kitarama in brata Žnidar s harmoniko in trobento). Za začetek je zvezni predsednik Tomaž Rant pozdravil vse navzoče, program sta povezovala Maruška Batagelj in Pa-

vel Fajdiga, za sklep pa so vsi navzoči zapeli Mladinsko himno. Lepo opremo odra je zamislil in izdelal Polde Golob. Občinstvo je bilo zadovoljno z večerom in nastopajoči so želi toplo priznanje.

Glasbeni festival Baragovega misijonišča

Na praznik Marije Kraljice, zavetnice cerkve v Slovenski vasi, so gojenci misijonskega zavoda priredili v farni dvorani glasbeni festival. Program je obsegal petje deškega in fantovskega zbora, igranje kitaristov Pavleta Rota in Marka Križa, pianistov Andreja in Jožka Jan in harmonikašev Nikija Igliča, Vinka Vilfana ter Johna Sajeta, gosta iz Kanade. Festival je pripravila gđč. Marija Babič, Slovenka iz Kanade, ki že dve leti pomaga gojencem pri učenju jezikov. Program in izvajanje sta navdušila občinstvo, ki je skoraj napolnilo obširno dvorano.

Proslava 30-letnice podobe

Marije Pomagaj v Ramos Mejiji

Na praznik Marijinega vnebovzeta so rojaki iz Ramos Mejije, ki se vsako nedeljo zbirajo k slovenski maši v Slomškovem domu, proslavili 30-letnico podobe brezjanske Marije Pomagaj. Podobo je na prošnjo g. Janaka Mernika napravil slikar Friderik Jerina v begunskem taborišču Peggez pri Lienzu na Tirolskem. Blagoslovil jo je župnik Gregor Mali 19. avgusta 1945. Podoba je kasneje romala v Spittal ob Dravi in nato v Argentino. Dokler so Slovenci imeli svojo mašo v ramoški farni cerkvi,

je bila v omenjeni cerkvi poleg glavnega oltarja, pred 10 leti pa je bila prenesena v novo zgrajeni Slomškov dom, kjer ima sedaj svojo častno mesto.

Za proslavo 30-letnice je gđč. Ivanka Krušič Marijino podobo in dvorano-kapelo lepo okrasila, ramoški cerkveni zbor je pod vodstvom organista Gabrijela Čamernika pel semeniške litanije in krajevni dušni pastir Jože Škerbec je med mašo izrazil željo, naj Marija kot skupna duhovna Mati še naprej zbira, povezuje in oblikuje ramoške Slovence.

Blagoslovitev in otvoritev Zavetišča

V nedeljo 31. avgusta je bila v buenosaireškem predmestju San Justo (Barrio Peluffo, ul. Martín Fierro 4246) blagoslovitev novozgrajenega in še ne povsem dokončanega Zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana.

Pred 11. uro je za začetek slovesnosti mladinska godba pod vodstvom Toneta Skubica zaigrala argentinsko in slovensko himno. Nato je predsednik odbora za zavetišče Matevž Potočnik nagovoril zastopnike in goste:

„Iskrena zahvala in bratski pozdrav vsem, ki ste prišli na slovesnost blagoslovitve Doma, ki nosi ime našega pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Za tridesetletnico našega zdomstva se vrsti slovenskih otokov v svetu pridružuje novi otok, nova slovenska postojanka, nov dokaz močnih vezi ljubezni v težkih dneh revolucije.

Slovensko zavetišče je tu, resda

po trudu in znoju, toda Bog bodi zahvaljen za to. Hvala tudi njegovemu zavetniku in varuhu, velikemu škofu Gregoriju, pa našim mrtvim fantom in končno tudi vam, dobri ljudje, ki ste nas razumeli, ki ste nam pomagali, ki imate ljubezen.

Ta dom počitka naj bo spomenik našim mrtvim bratom. V mislih nanje smo ga gradili, danes pa ga izročamo v last slovenski skupnosti po vseh kontinentih, prepričani, da smo storili le svojo dolžnost.“

Po teh pozdravnih besedah je predsednik Potočnik povabil botra go. Ivanko Žužek in Stanislava Budo, da sta prerezala slovensko-argentinski trak in vstopila.

Predsednik Potočnik jima je ponudil po starem slovenskem običaju kruha in soli, Slovenska mladinska godba pa je ta slovesni trenutek spremljala s primerno glasbo. Za botri so vstopili povabljeni gostje in vse ostalo občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo vso obširno obednico.

G. Jože Škerbec je s predsednikom Potočnikom in zastopniki ustanov obšel vse prostore in jih blagoslovil.

Maša je bila za žive in umrle dobrotnike zavetišča. G. Škerbec je v mašnem govoru poudaril nalogo slovenske skupnosti, da skrbi za osamelce in ostarele rojake. V novem zavetišču bodo naši osameli sobratje v svoji življenjski jeseni dobili zavetje, oskrbo in domačnost. Za dosego tega pa morajo sodelovati vsi rojaki. Med mašo je pel zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Po maši je bilo kosilo v notranjih

prostorih in po vsem prostranem vrtnu zavetišču.

Popoldanski program se je pričel s slavnostnim govorom predsednika Matevža Potočnika. Po uvodnem pozdravu zastopnikov in gostov je takole pletel svoje misli: „Zamisel zavetišča je stara prav toliko, kot je stara naše zdomstvo. Ta ideja je izšla iz vrst borcev. Iz vrst onih, ki so se zavedali pomena iskrenega in nesebičnega prijateljstva. Lahko je graditi dom zase, za svojo družino. Graditi dom prijatelju ali sorojaku pa potrebuje utemeljitve, ki jo najdemo v medsebojni ljubezni ali pravem krščanskem bratstvu. Podlaga doma počitka je in mora ostati samo slovenska. Edinole načelna jasnost in priznanje k slovenski narodnosti morata biti predpogoj za vstop v ta dom. Vse drugo pa je pri vsakem posamezniku nedotakljivo in se ne sme poudarjati: prostost v nevažnem, jasnost v poglavitnem, vse pa povezano z rdečo nitjo bratske ljubezni. Ni slučaj, da so v našem odboru kar štirje vrnjenci iz Vetrinj, ki so se vsak na svoj način rešili v svobodo.“ In je zaključil: „Z vašim sodelovanjem in z vašo pomočjo stoji danes po petih letih blagoslovitve temeljnega kamna in ob tridesetletnici našega zdomstva pred vami dom, pripravljen, da sprejme za začetek vsaj nekaj rojakov. Pripravljen, da nastopi in vrši pot poslanstva, ki mu je bila nakazana.“ Govor Matevža Potočnika so zbrani gostje sprejeli z navdušenim odobravanjem.

Sledili so pozdravi zastopnikov organizacij, društev in domov.

Kot prvi je pozdravil za NO Slovenije in za Kulturno akcijo dr. Tine Debeljak. Za Zedinjeno Slovenijo je pozdravil njen predsednik Marjan Loboda, za Zvezo slovenskih mater in žena ga. Ruža Šuc, za Ligo žena in mater iz San Martina ga. Lina Matičič, za Združenje slovenskih protikomunističnih borcev Vestnik Pavle Rant, za Združenje slovenskih protikomunističnih borcev Tabor Ivan Korošec, za Naš Dom San Justo Albert Malovrh, za Slomškov dom, Ramos Mejía, Franc Vester, za Dom v San Martinu Franc Zorc, za Slovensko vas v Lanusu Nace Glinšek, Pristavo iz Morona France Pernišek, za Slovensko hranilnico Sloga Franc Hrovat, za Slovensko državno gibanje Jože Štefanič, za Slovensko planinsko društvo ga. Danica Petriček in v imenu slovenske mladine Tomaž Rant.

Po uradnem delu se je pričela vesela družabnost. Rojaki so se v prijetnih pomenkih zadržali še pozno v noč.

Čajanka Zveze slov. mater in žena

Na 1. nedeljo v septembru je priredila Zveza slov. mater in žena v Slovenski hiši svojo vsakoletno čajanko. Ob 4 popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj maša za med letom umrle matere in žene. Ljudsko petje je spremljal na harmoniju organist štefan Drenšek. G. Jože Škerbec je v pridigi razvijal misli o nalogah slov. mater in žena v družini in skupnosti.

Po maši je bila prireditev v veliki dvorani. Program je povezovala ga.

Majda Kelčeva. Ga. Pavla Kremžarjeva je govorila o Slovenki v letu žene, nato pa so igrali na odru Slovenski instrumentalni ansambel in Helena ter Ciril Loboda (kitara in harmonika). Mize so bile bogato obložene in razpoložljive prijetno. Ker je čajanka soupadla z duhovnimi vajami za žene, je bila udeležba na čajanki nekoliko manjša.

Duhovne vaje

Med julijem in oktobrom je opravilo 3-dnevne duhovne vaje 5 skupin iz slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu in sicer v San Miguelu, v Domu duhovnih vaj ali pa v zavodu Marije Pomočnice. Duhovne vaje deklet (1. skupina: 14 udeleženk, 2. skupina 71 udeleženk) je vodil dr. Mirko Gogala; isti je bil tudi voditelj pri fantih (23) in ženah (47); voditelj pri moških (18) je bil dr. Alojzij Kukovica in pri izobražencih (24) g. Tone Ogrin. Kratke duhovne vaje za žene in može bodo še v decembru.

Kulturni večeri SKA

4. kulturni večer letošnje sezone SKA je bil v soboto 6. septembra. Dr. Vinko Brumen je predaval o Francetu Vebru in njegovem mestu v slovenski filozofiji. Peti kulturni večer (20. IX.) je bil posvečen pred 30 leti ubitemu domobrancu pesniku Ivanu Hribovšku. O njem so bili prebrani eseji Franceta Papeža, Vladimira Kosa in dr. Tineta Debeljaka, njegove pesmi pa sta recitirala Pavčič Eiletzeva in Frido Beznik.

Na VI. večeru (4. X.) sta predavala biokemik Franci Markež in inž. Peter Skvarča o bioloških in glacialnih raziskovanjih na Antarktiki.

Slomškova proslava šolskih otrok

Šolski odsek Zedinjene Slovenije je organiziral v soboto 27. septembra Slomškovo proslavo. Ob 4 popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj šolska maša, med katero je pel šolski zbor Rožmanove šole iz San Martina, ki ga vodi ga. Marjeta Boltežarjeva. Msgr. Anton Orehar je v pridigi govoril o škofu Slomšku, očetu slovenske šole in svetniškem kandidatu.

Prireditev v dvorani je otvorila voditeljica Balantičeve šole iz San Justa gđc. Angelca Klanšek, nato pa so učenci Balantičeve šole zaigrali pravljico igro Rdeča Kapica. Poteku igrice, ki so jo mali igralci v odlični režiji Frida Beznika in s prelepo scenografijo Toneta Oblaka doživeto igrali, so otroci in njihovi starši, ki so napolnili dvorano, pozorno sledili in ob koncu vse nastopajoče in sodelujoče nagradili s ploskanjem. Prireditelj je sklenil šolski referent ZS France Vitrih.

Mladinski sestanki

Zvezna odbora SDO in SFZ organizirata že vrsto let skupne mesečne sestanke za dekleta in fante v Slovenski hiši in sicer na prvo nedeljo v mesecu. Najprej je v cerkvi Marije Pomagaj mladinska maša, nato skupni zajtrk in potem sestanek. Na sestanku v marcu je mladim govorila ga. Marjana Marnova o delu v novem

delovnem letu; aprila g. Tone Mizerit o položaju v Argentini; maja g. Franc Zorec o doživetjih med vojno; junija so se mladi pridružili skupni proslavi protikomunističnim žrtvam; julija je predaval dr. Alojzij Kukoč: Kaj želiš postati v življenju; avgusta dr. Branko Rozman o razmerah v Sloveniji, septembra dr. Milan Komar o argentinstvu in slovenstvu.

Mladinski dnevi

Krajevni mladinski dnevi so bili 30. julija v San Martinu, 10. avgusta v Carapachayu, 7. septembra na Pristavi, 14. septembra v San Justu, 21. septembra v Slovenski vasi in v Slomškovem domu 26. oktobra.

Okvirni program je približno isti povsod: mladinska maša, tekmovanje v odbojki, skupno kosilo, prosvetni program in družabni del.

Žegnanje v Slomškovem domu

Zadnjo nedeljo v septembru je bilo žegnanje v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Ob 10 so se že začeli zbirati krajevni rojaki in zastopniki ter gostje iz drugih krajev. Precej rojakov je bilo v narodnih nošah. Ob pol enajstih je mladinska godba pod taktirko Toneta Skubica zaigrala nekaj glasbenih komadov, ob enajstih je bilo dviganje zastav in pozdrav predsednika doma Franca Vestra. Nato je bila maša, med katero je msgr. Anton Orehar govoril o odgovornosti za versko in narodno ohranitev. Pel je cerkveni zbor pod vodstvom organista Gabrijela Čamernika.

Večina rojakov je ostala tudi na skupnem kosilu.

Popoldanski program se je začel ob 4 popoldne ob veliki udeležbi: Obsegal je pozdravne besede predsednika ZS Marijana Lobode, igranje mladinske godbe, petje zbora Slomškove šole (gdč. Anice Šemrov), telovadne točke Slomškove šole (Marija Novak, prof. Lučka Šušteršič, Jože Novak) in folklorne ples (ga. Ema Kessler-Blejec) ter govor prof. Tineta Vivoda „Za tretji in četrti rod.“

2. likovna razstava SKAD-a

SKAD (Slov. kat. akademsko društvo) je organiziralo 9. in 10. avgusta v mali dvorani Slovenske hiše 2. likovno razstavo mladih. Na njej so razstavljali študentje arhitekture in lepih umetnosti: Metka Aljančič, Andreja Dolinar-Horvatova, Magda Zakrajšek, Marijan Adamič, Tone Jemec, Franci Klemenc, Ivan Kogovšek in Marijan Oberžan. Slikarska tehnika je bila različna, prevladovali pa so olje, tempera in lesorez. Med razstavljalci je bilo opaziti nekaj izrazitih talentov, ki pa potrebujejo še strokovnega vodstva, vaje in razgledanosti o likovnem snovanju v preteklosti in sedanjosti. Škoda, da SKA ne organizira znova umetniške šole, da bi povezala in oblikovala naše slikarske talente.

Sodelavci DŽ 1975:

Prof. Božo Bajuk, Vinko Beličič, Katica Cukjati, dr. Tine Debeljak, Pavlina Dobovškova, Tilda Eiletzeva, Jože Guštin, Avgust Horvat, Stanko Jerebič, dr. Rudolf Kolarič, Martina Koprivnikar, dr. Marko Kremžar, dr. Jože Krivec, dr. Alojzij Kukovica, msgr. Ignacij Kunstelj, Matija Lamovšek, Marijan Loboda, Gregor Mali, Milan Magister, Karel Mauser, Metka Mizerit, Tone Mizerit, msgr. Anton Orehar, Albin Petelin, Frančiška Rejeva, Jure Rode, Roman Rus, dr. Matevž Setničar, Zorko Simčič, Rudolf Smersu, Stane Snoj, Franc Sodja, dr. Alojzij Starc, Božo Stariha, Jože Škerbec, Tone Škulj, Marijan Šušteršič, prof. Tine Vivod, Joža Vombergar, Meta Vombergarjeva, dr. Janez Zdešar in Vinko Žitnik.

Platnice in stalna zaglavja je izdelal Stane Snoj.

Fotografije so pripevali:

dr. Jože Dobovšek, Lojze Erjavec, Pavel Fajdiga, Marko Fink, Kazimir Keber, Ivan Makovec, Ivanka Makovec, Janko Mernik, Pavel Malovrh, Helena Malovrhova, Oskar Pavlovčič, Franc Pernišek, Marijan Pfeifer, Janez Štirn, Marijan Šušteršič, Jože Tomaževič in Vinko Zaletel. Vsem Bog Plačaj!

SLOVENC PO SVETU

Duhovnik Alojz Fraz – umrl

8. septembra je umrl v Niterói, blizu Rio de Janeiro, naš rojak, salezijanski duhovnik *Alojz Fras*. Pokopali so ga na večer istega dne v Niterói. Doma je bil iz Dokležovja, blizu Murske Sobote, v Prekmurju, kjer se je rodil 8. maja 1906. Njegov oče je bil lastnik enega tistih slikovitih mlinov ob Muri, ki so danes najbrž komaj folkloričen spomin. Tudi fant Lojze je nekaj let mlel žito na očetovem mlinu. Ko se je njegov oče po nesreči utopil v Muri, je družina prodala mlin in kmalu potem, leta 1926, se je Lojze pridružil skupini fantov, ki jih je po Prekmurju zbiral pobudnik duhovniških in redovniških misijonskih poklicev salezijanec Jožef Radoha. Fantje so šli na salezijanski misijonski inštitut v Foglizzo pri Turinu v Italiji. Po štiriletnem študiju je 1931 prišel v Brazilijo, kjer je naredil noviciat, opravil modroslovne in bogoslovne študije in se strokovno pripravil za pravo misijonsko delovanje med revno mladino in preprostim ljudstvom. Skupaj sva bila 8. decembra 1941. posvečena v duhovnika v Sao Paulo. Jaz sem potem šel v Niterói, on pa

je ostal v Sao Paulo, kjer je nekaj let deloval med mladino poljskih, italijanskih in judovskih naseljencev kot vodja rokodelske šole. Kmalu potem pa je šel v Niterói, kjer se je kot župnijski pomočnik skoraj trideset let popolnoma posvetil dušnopastirstvu med revnim ljudstvom v predmestju Santa Rosa Viradouro, kjer je ustanovil šole, zadruge, zavetišča za brezdomce, lekarne in vse, kar je čutil potrebno za reveže, ki živijo v tistih predmestnih mravljiščih, ki jih v Braziliji imenujejo „favelas“. Da bi vzdrževal svoje socialne ustanove, je trkal po uradih, prosil pri bogatinih, obiskoval vladne palače, pa so ga povsod prijazno sprejemali, ker so vsi videli, da ni skrbel za sebe, ampak samo za druge. Precej slovenskih beguncev je tudi pri njem našlo oporo za prve korake v novi deželi okoli leta 1947 in pozneje.

Pokojnik je bil globoko veren mož, skromen, ponižen pa ves posvečen bližnjemu. Naj počiva v miru. Mesto Niterói mu bo ostalo hvaležno za vedno.

Alojzij Zver.

novice iz Slovenije

Misijonska prireditev

V nedeljo 24. avgusta so slovenski salezijanci praznovali 100-letnico salezijanskih misijonov z misijonsko razstavo in misijonskim srečanjem. Slovesnost je bila v rakovniški cerkvi. Dopoldne je škof Lenič odprl misijonsko razstavo, popoldne pa je nadškof Pogačnik podelil misijonska križa dvema novima misijonarjema, lazaristu Radu Sušniku in minoritu Mihi Drevenšku. Slovesnosti se je udeležilo več slovenskih misijonark in misijonarjev, ki so na obisku v domovini.

Pastoralni tečaj

V avgustu in septembru je bil dvo — oziroma tridnevni pastoralni tečaj za duhovnike in pastoralne delavce v Vipavi, v Murski Soboti, Mariboru in Celju ter Ljubljani. Na tečaju so sodelovali dr. Jože Rajhman s predavanjem „Beseda v liturgiji“ in dr. Rafko Valenčič ter dr. Anton Nadrah s predavanjem „Spravni značaj evh. daritve.“

3. redovniški teden v Zagrebu

V začetku septembra je bil v Zagrebu 3. redovniški teden. Nad 600 redovnikov in redovnic iz vse Jugoslavije je 4 dni razmišljalo o molitvi v redovniškem življenju. Tečaj je ob 10-letnici koncilskega odloka o redovniškem življenju vodil Svet višjih redovnih predstojnikov in Svet višjih jih redovnih predstojnic Jugoslavije. Predlanskim so zborovalci obravnavali vprašanja o osnovah redovniškega življenja, lani o skupnem življenju, letos pa so razpravljali o molitvi. Tečaj je bil razdeljen na predavanja, na delo v delovnih skupinah in na molitev.

Nova župnija v Petrovčah

Marijina romarska cerkev v Petrovčah ob začetku Savinjske doline je na 1. nedeljo v septembru praznovala 600-letnico obstoja. Ob tej priliki je postala župnijska cerkev nove fare. Slovesnosti se je poleg škofov Drževnika, Grmicha in hvarskega škofa Bezmalinovića udeležilo tudi nad 2000 vernikov. Nova župnija obsega kraje: Petrovče, Dobriša vas, Arja vas, Ruše, Zaloška Gorica, Mala Pirešica, Drešinja vas in Levec.

3 nove redovnice

V kapiteljski cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu so v soboto 16. avgusta napravile večne oblube tri nove redovnice notredamke: s. Darija Krhin iz šentjerneja, s. Suzana Klobučar iz Stopič in s. Ivanka Trček iz Žirov.

Napredek Slomškovega postopka

Mariborski škof Držečnik je objavil, da je pregled Slomškovih spisov ugodno končan. Sedaj se bo lahko začel tako imenovani apostolski postopek. Ta pa bo hitro in uspešno potekal le v primeru, če bomo izprosil vsaj 2 očitna čudeža na Slomškovo priprošnjo.

Romanje bolnikov v Lurd

Med 19. in 26. julijem so opravili slovenski bolniki svetoletno romanje v Lurd. Udeležilo se ga je 62 težjih bolnikov in čez 60 lažjih. Bolnike je spremljalo več kot 100 pomočnikov, med njimi več zdravnikov in misijon-skih sester. Pridružilo se jim je tudi veliko zdravih romarjev, tako da je bilo v Lurdu zbranih 700 Slovencev iz domovine in okrog 50 zdomcev. Spremljalo jih je tudi 25 duhovnikov.

Slikarja I. Pengov in T. Kralj - umrla

12. septembra sta bila pokopana v Sloveniji slikarja Ivan Pengov in Tone Kralj, prvi na Žalah v Ljubljani, drugi v Kostanjevici na Krki.

Arh. inž. Ivan Pengov je oprem-ljal prve poveljne verske liste v Slo-veniji (Oznanilo, Verski list) in izde-lal več vrst diplom ob zakramentih, posebno birmansko in poročno, in na-risal grbe škofoma Vovku in Držeč-niku. Zadnja leta je po koncilskih načelih preuredil in olepšal veliko cerkva s preurejanjem prezbiterev, daritvenih oltarjev, novih spovednic,

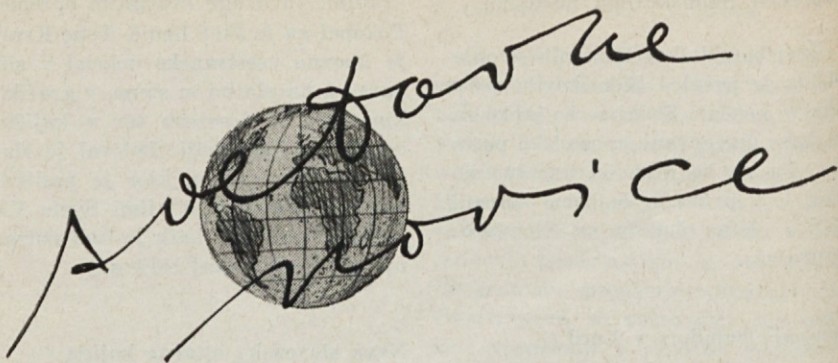
krstilnic in druge liturgične opreme. Pokopal ga je škof Lenič. Tone Kralj je likovno vsestransko deloval v sli-karstvu na platno in steno, v grafiki, kiparstvu in lesorezu ter v knjižni opremi in ilustraciji. Deloval je zla-sti na Primorskem, kjer je poslikal nad 40 cerkva, med njimi Svete Vi-šarje. V povojnih letih je tudi notra-nje preuredil nekaj cerkva.

Nova slovenska oltarna knjiga

Poleg 6 knjig z mašnjimi berili in evangeliji, ki so izšle v zadnjih letih, je Slovenska škofovska litur-gična konferenca izdala letošnjega septembra novo slovensko oltarno mašno knjigo, ki obsega 960 strani. Izdaja novega rimskega misala v enotni knjigi (doslej so bili listi) je za slovensko Cerkev zelo pomemben dogodek.

Duhovnik Mihael Žnidar — umrl

8. avgusta je umrl v Kamniku Mihael Žnidar. Rajni je bil rojen na Spodnjem Brniku v župniji Cerk-lje na Gorenjskem 5. IX. 1908. V duhovnika je bil posvečen 1937. 2 leti je bil prefekt v zavodu sv. Sta-nislava v Šentvidu, nato kaplan v Leskovcu in na Breznici. Okupacijo je preživel v Ljubljani, po vojni pa zaradi bolezni ni mogel več na žup-nijo, ampak je skozi 23 let maševal v Lahovčah, dokler se ni 1968 prese-lil v duhovniški dom v Kamniku. Po-kopan je v rojstni vasi.

Solženicin o cerkvi v Sovjetski zvezi

V Združenih državah Amerike je bil III. koncil ruske pravoslavne cerkve v zdomstvu. Temu koncilu je poslal pisatelj Solženicin obširno pismo, ki so ga objavili razni svetovni časopisi. Med drugim piše Solženicin v tem pismu naslednje:

„Vse obljube komunističnega vodstva leta 1943 (ko je predla trda sovjetskim četam in so hoteli komunisti dvigniti ljudsko moralo z obljubami o večjih svoboščinah — tudi na verskem področju) so se izkazale za navadno laž in prevaro. Od tedaj je minilo 30 let, pa komunistična oblast še vedno preganja cerkev in vsiljuje ateizem. Oblast tolerira cerkev samo v toliko, v kolikor more služiti režimu doma in v inoženstvu.

Vse to sadistično preganjanje pa vere ni uničilo. Tiste redke cerkve, ki so ostale, so prepolne vernikov tako, da niti poklekniti ni mogoče. Nekateri potujejo tudi do 200 km daleč,

da so lahko kdaj pa kdaj pri božji službi, drugi pa prosijo tiste srečne znanke, ki imajo priložnost iti v cerkev, da tam v njihovem imenu prižgo svečo in naročijo duhovniku molitve za mrtve svojce. Danes je v Rusiji neizmerno več vernikov, kot kažejo številke obiskovalcev cerkva, ker je le-teh premalo. O verski zavednosti naj služi primer okraja Rjasanj, kjer je krščenih nad 70% otrok kljub vsem prepovedim in preganjanju. Na pokopališčih vidiš vedno več križev, in so sovjetski spomeniki s sliko rajnika v veliki manjšini.

Brutalnemu komunističnemu režimu nudi verno rusko ljudstvo junaški odpor. Ne nudijo pa takega odpora mnogi poglavarji pravoslavne cerkve. Patriarh Pimen molči, ko bi moral protestirati in kričati. Toda ljudski odpor bo rešil rusko cerkev. Če bi ta odpor prenehal, potem bi cerkev propadla, kar pa se ne bo zgodilo.“

SmR

Nepotrebna debata o razporoki

Znani vodja brazilskih krščanskih demokratov — senator Franco Montoro (tudi dober znanec slovenskih krščanskih demokratov), ki sedaj vodi Brazilsko demokratično gibanje, ki je edina opozicijska stranka v Brazilu, je na univerzi v Sao Paulo izjavil, da je debata o razporoki v sedanjih brazilskih razmerah ne samo nepotrebna, ampak tudi škodljiva, ker obrača pozornost politikov in ljudstva na stvari, ki danes v Brazilu niso življenjsko važne. Danes je važno reševati vprašanje pravičnega zaslužka za delavce, ki si ne morejo ustvariti družine zaradi premajhnih dohodkov. Za razporoko se zanimajo samo presiti buržujski krogi, ki imajo dovolj dohodkov za vzdrževanje ne samo ene, ampak treh družin.

Karel Marx — kristjan

V jezuitski reviji „Obnovljeni život“, ki izhaja v Zagrebu in je glasilo Filozofsko-teološkega jezuitskega inštituta v Zagrebu, je Tomo Vereš objavil študijo o verskem življenju Karla Marxa. Na podlagi dokumentov in matičnih knjig je ugotovil, da sta bila oče in mati Karla Marxa juda, pa sta že pred rojstvom sina Karla prestopila v protestantizem. Karel Marx je bil krščen leta 1824. Dobil je versko vzgojo v času od l. 1831 do 1835, pri birmi je bil leta 1834. Poročil se je cerkveno z Jenny von Westphal v protestantovskem templju v Bad Kreznach. — Pozneje

se je spremenil, zanikal je Boga, duhovno dušo, posmrtno življenje ter je trdil, da je vse, kar obstaja, zgolj materija ali vsaj materiji podrejeno, od nje odvisno ali njen proizvod.

Španija ima 56.000 duhovnikov

Po najnovejših statistikah je v Španiji 56.000 duhovnikov. Od tega je 25.000 škofijskih duhovnikov, 31.000 pa redovnikov. Poleg tega je izven Španije 7.000 španskih redovnikov bodisi v misijonskih pokrajinah ali v deželah, kjer primanjkujejo duhovniki (npr. v Latinski Ameriki). V Španiji pride torej povprečno en duhovnik na 570 prebivalcev, kar je iz pastoralnega stališča silno ugodno razmerje, dočim pride npr. v mnogih latinsko-ameriških državah en duhovnik na 10.000 ljudi.

Ameriški škofje in panamski kanal.

Veliko pozornost je vzbudila vest, da so ameriški škofje v javni izjavi zahtevali od ameriške vlade, da naj napravi novo pogodbo s Panamo, ki bo temeljila na pravih moralnih in socialnih osnovah. Stara pogodba iz l. 1903 sloni namreč na dvomljivih moralnih temeljih. Vsak narod ima pravico, da razpolaga s svojim naravnim bogastvom. Iz zemljepisnih razlogov je panamski kanal največje panamsko narodno bogastvo, do katerega ima samostojna in svobodna panamska država vso pravico. — To stališče ameriških škofov je vzbudilo v Panami veliko veselje in hvaležnost. Vsi panamski časopisi so to novico natisnili na uvodnih mestih.

Kje je kaj

UVODNIK	Božič slov. družine v Argentini (Pavlina Dobovšek)	577
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Rim v znamenju sv. leta (Rudolf Smersu)	578
OB NAŠI 30-LETNICI	Odhod (dr. Jože Krivec)	599
SODOBNA VPRAŠANJA	Slovinci - zdomci v Nemčiji (dr. Janez Zdešar)	605
	Iz dežja pod kap (Portugalska)	608
RAZNO	Misli za praznik vseh svetnikov	584
	Spomin vseh vernih rajnih	585
	Kaj pravite?	621
ADVENT IN BOŽIČ	Adventna priprava v družini	588
	Slava Bogu na višavah, mir ljudem na zemlji	589
	Božična spoved (Vinko Beličič)	591
	Človek (Emilijan Cevc)	594
	Praznik upanja (Ivan Cankar)	597
PESMI	Brezmadežni (Zvonislav)	587
	Nocoj (M. Kunčič)	590
	Božični spomin (K. Mauser)	593
	Sveta noč (Fr. Vodnik); Božič (Fr. Sodja)	598
	Izseljenčeva božična pesem (Lj. Šorli); V štalici (L. Zorzut)	603, 613
V DRUŽINI	Izkustvo člov. ljubezni — pogoj za uspešno 1. obhajilo (V. Dermota)	614
	Sveta birma — nadaljevanje prvih binkošti	620
NOVICE	Med nami v Argentini	624
	Slovinci po svetu	631
	Novice iz Slovenije	632
	Svetovne novice	634

Leto XLII.

November - december 1975

Štev. 11 - 12

Noviembre - diciembre N° 11 - 12

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij
(msgr. Anton Orehar): urejuje uredniški odbor:

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158,
Buenos Aires.

Registro de la propiedad Intelectual No. 843.966

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158
Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3,
Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario,
Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 400 pesov; v
ZDA in Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilingov; v Italiji 3.500 lir;
drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja „Duhovnega življenja in „Bo-
žjih stezic“: Stane Snoj.